

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra veterinárních disciplín

**Podmínky uchovnění u plemene černý ruský teriér, pudl a
německý boxer**

Bakalářská práce

Autor práce: Veronika Karešová

Vedoucí práce: MVDr. Barbora Karlasová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Podmínky uchovnění u plemene černý ruský teriér, pudl a německý boxer" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 19.4.2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala mé vedoucí bakalářské práce, MVDr. Barboře Karlasové, Ph.D., za její pomoc, znalosti, průběžné konzultace a ochotu, na kterou jsem se mohla spolehnout. Dále bych ráda poděkovala předsedkyni Klubu chovatelů a přátel černých ruských teriérů Natálii Bezdovové za spolupráci a poskytnutí významných informací pro vypracování práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za jejich oporu a trpělivost, kterou mi projevovali po celou dobu studia.

Podmínky uchovnění u plemene černý ruský teriér, pudl a německý boxer

Souhrn

Cílem bakalářské práce bylo shrnout všechny náležitosti, které jsou zapotřebí pro uchovnění psů plemen černý ruský teriér, pudl a německý boxer. A tedy pomoci majitelům a chovatelům psů se správným chovem a samotným uchovněním.

Literární přehled obsahuje čtyři podkapitoly. V podkapitole „Jak si vybrat štěně“ se popisuje, jak má budoucí majitel postupovat při výběru štěněte. Druhá podkapitola „Správná péče o štěně“ vystihuje podrobný postup pro majitele při výchově a péči o štěně. Třetí podkapitola „Plemena“ zahrnuje u každého plemene (černý ruský teriér, německý boxer a pudl) historii vzniku, parametry vzhledu podle plemenného standardu, povahu a temperament, podmínky uchovnění daného klubu nebo klubů a co vše pro uchovnění musí pes splnit. Zároveň se zabývá i dědičnými a vývojovými onemocněními, která jsou u daného plemene častá a sledovaná. Poslední podkapitola „Vyřazující onemocnění“ je přehledem a popisem několika onemocnění - dysplazie kyčelního a loketního kloubu, kryptorchismus, vady chrupu a čelistí a narkolepsie, která se vyskytují u všech plemen, a jejich výskyt vyřazuje dané jedince z chovu.

Práce umožní se majitelům dobře zorientovat, ať už v případě, kdy chtějí s chovem některého z plemen teprve začít nebo i v případě, kdy se potřebují přehledně dočíst, co vše je nutné k uchovnění právě plemene psů, které již vlastní.

Klíčová slova: boxer, pudl, černý ruský teriér, uchovnění, dědičné vady, vývojové vady

Breeding standards – Black Russian Terrier, Poodle and German Boxer

Summary

The aim of this Bachelor's thesis was to summarize all requisites, that are needed for dog breeding of following dog breeds: Black Russian Terrier, Poodle, German Boxer. The aim was also to help to dog owners and dog breeders with proper care and breeding itself.

Literally review consists of 4 subchapters. In the first subchapter „How to choose a puppy“ is described how should the future dog owner proceeds when he is choosing a puppy. The second subchapter „The proper care of a puppy“ describes in detail the procedures for dog owners in the education and care of the puppy. The third subchapter „Breeds“ includes a brief genesis, the parameters of appearance by breed standards, the character and temperament, the conditions of dog breeding in certain club or clubs and everything what the dog has to accomplish for breeding. Specifics are described for each breed – Black Russian Terrier, Poodle, German Boxer. The subchapter also deals with heredity and developmental diseases, which are common for the certain breed and also are frequently monitored. The last subchapter „Disabling diseases“ includes an overview and description of several diseases – hip and elbow dysplasia, cryptorchidism, defects in teeth and jaws, narcolepsy – which are occur in all dog breeds and their presence excludes the individual dog from breeding.

The bachelor's thesis will facilitate to the dog owners to have better overview whether in the case they want to start with breeding of the dog breeds described in the Thesis or even if they will need to find the clear information what is necessary for breeding of the dogs they already own.

Keywords: boxer, poodle, black Russian terrier, breeding standards, hereditary diseases, developmental abnormalities

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl práce.....	2
3	Literární přehled.....	3
3.1	Jak si vybrat štěně.....	3
3.2	Správná péče o štěně.....	5
3.2.1	Vakcinace.....	6
3.3	Plemena.....	9
3.3.1	Černý ruský teriér	9
3.3.1.1	Historie.....	9
3.3.1.2	Vzhled.....	11
3.3.1.3	Povaha a temperament	13
3.3.1.4	Podmínky uchovnění	13
3.3.1.5	Onemocnění	16
3.3.2	Německý boxer	16
3.3.2.1	Historie plemene	16
3.3.2.2	Vzhled.....	18
3.3.2.3	Povaha a temperament	20
3.3.2.4	Podmínky uchovnění	20
3.3.2.5	Onemocnění	23
3.3.3	Pudl.....	26
3.3.3.1	Historie plemene	26
3.3.3.2	Vzhled.....	27
3.3.3.3	Povaha a temperament	29
3.3.3.4	Podmínky uchovnění	29
3.3.3.5	Onemocnění	31
3.4	Vyřazující onemocnění	33
3.4.1	Dysplazie	33
3.4.1.1	Dysplazie kyčelního kloubu.....	33
3.4.1.2	Dysplazie loketního kloubu	35
3.4.2	Kryptorchismus.....	35
3.4.3	Vady chrupu a čelistí	37
3.4.3.1	Vady chrupu.....	37
3.4.3.2	Vady čelistí	38
3.4.4	Narkolepsie	38
4	Závěr	39
5	Seznam literatury.....	41
6	Přílohy - Seznam literatury bonitačních a chovatelských řádů a standardů.....	45

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá podmínkami uchovnění u psů plemen černý ruský teriér, pudl a německý boxer. Tyto podmínky jsou pro každé plemeno specifické.

Podmínky uchovnění jsou udávány klubem nebo kluby daného plemene. Tyto podmínky uchovnění jsou využívány k tomu, aby se do chovu připouštěli pouze nejlepší jedinci, kteří splňují plemenný standard a jedinci bez vývojových a genetických vad.

Pro výběr správného psa je potřeba se zaměřit zejména na výběr vhodného plemene. Pro každé plemeno je typické jeho využití, povaha a mimo jiné i plemenný standard vzhledu. Dle stanov chovatelských klubů jsou dány podmínky uchovnění a výčet vývojových a dědičných vad vylučují psy z chovu. Proto si správné štěně vybíráme podle předpokladů záměru jeho využití a zároveň i podle kritérií, která jsou důležitá pro jeho pozdější zařazení do chovu.

Každý majitel, který chce psa uchovnit, musí počítat s tím, že dle stanov daného klubu bude muset se psem absolvovat různé zkoušky (zkouška výkonnosti, zkouška všestrannosti, zkouška poslušnosti atd.), výstavy, svod, bonitaci, vyšetření dědičných a vývojových vad a tak podobně. Po jejich splnění bude moci být teprve jeho pes zařazen do chovu.

2 Cíl práce

Cílem práce je shrnout podmínky uchovnění, plemenné standardy, vývojové a dědičné vady u plemen psů černý ruský teriér, pudl a německý boxer.

Dílními cíli jsou:

- výběr a správná péče o štěně,
- vakcinace psů,
- historie vzniku daných plemen,
- a jejich využití.

3 Literární přehled

3.1 Jak si vybrat štěně

Před výběrem štěněte, by si každý nastávající majitel psa měl položit několik zásadních otázek. Jak zapojím psa do plánů na dovolené? Budu mít dost času, chuti a peněz, abych se dokázal postarat o psa po celý jeho život? Budu mít dost energie a chuti na výchovu a výcvik psa (Engler, 2011)?

Nejdříve se musíme zamyslet nad důvodem, proč psa chceme a jaké pro něj máme podmínky chovu (Jestřábová, 2004). Pro vlastnění psa nestačí pouze velká zahrada. Pes musí být v kontaktu s člověkem, potřebuje pravidelné venčení, aby se nedostal do stereotypu. Ale také ne každé plemeno může být celoročně pouze venku (Engler, 2011).

Když už víme, jaké pro něj máme podmínky, můžeme začít uvažovat o výběru plemene, kterých je v dnešní době spousta (Jestřábová, 2004). Plemena jsou rozdělena do deseti skupin. V první skupině jsou plemena ovčácká, pastevecká a honácká. Druhá skupina jsou pinčové, knírači, molosoidní plemena a švýcarští salašníčtí psi. Třetí skupinou jsou teriéři. Ve čtvrté skupině jsou jezevčici. Pátá skupina jsou špicové a primitivní plemena. V šesté největší skupině jsou honiči a barváři. V sedmé jsou ohaři. Osmá skupina jsou slídiči, retrívři a vodní psi. Devátou skupinou jsou společenská plemena. A poslední desátá skupina obsahuje chrtý (Příloha 1). Dále se musíme informovat o chovu plemene, jeho povaze a standardu. Nejlépe bychom se měli informovat od chovatele, nebo poradce chovu daného plemene. Poradce chovu nám dá podklady pro chov plemene a také kontakty na chovatelské stanice. Kontakty také můžeme získat z inzercí časopisů o psech, jako jsou Pes přítel člověka, Planeta zvířat a další. Štěně se většinou odebírá okolo šestého až osmého týdne věku (Jestřábová, 2004).

Při výběru konkrétního štěněte je nejlepší chovatele navštívit několikrát, abychom psy viděli ve všech možných situacích (Ovesná, 1996). Štěňata musíme vidět v pohybu, zkontrolovat, jestli nekulhají, jestli slyší a vidí. Dále zkontrolujeme skus, který by měl být nůžkový, počet zubů, kterých má být 28. Samci by již měla mít sestouplá varlata. Nakonec se přesvědčíme, že pes nemá pupeční a tříselnou kýlu (Jestřábová, 2004).

Když si jedeme pro štěně, musíme vědět, kdy naposledy bylo očkované, odčervené a kdy je další termín. Tyto údaje by měly být zapsané v očkovacím průkazu. Dále musíme znát krmení štěněte, u granulí přesnou značku, druh a jeho krmnou dávku. Štěňata jsou velice náchylná na změnu krmiva (Jestřábová, 2004). Chovatel by nám měl vystavit kupní smlouvu. Ve smlouvě jsou uvedeny údaje o rodičích, tetovací číslo nebo čip štěněte. Dále jsou zde

vypsány případné vady, které štěně vykazuje. Chovatel ručí pouze za vady, které byly rozpoznatelné v době odběru (Ovesná, 1996).

Cesta domů by měla být pro štěně co nejvíce příjemná. Nejlepší je vzít s sebou druhou osobu, která cestou štěně zabaví. Se štěnětem necestujeme déle jak dvě hodiny, raději zastavíme a necháme jej vyvenčit. V novém domově by mělo štěně spát prvních pár nocí ve vaší blízkosti, aby si na vás zvyklo a nebylo samo (Engler, 2011). Pokud budeme mít psa uvnitř, měli bychom mu připravit jeho pelíšek, nejlépe v klidné části, kde není průvan a dát mu k němu misku s vodou a jídlem. Pokud budeme mít psa venku, je nejlepší postavit kotec s výběhem. V kotci by měla být bouda, do které se pes vejde, ale nesmí být moc velká, aby si ji dokázal sám v zimě vyhřát. Boudu můžeme zateplit polystyrenem, koberci, nebo slámou (Jestřábová, 2004).

3.2 Správná péče o štěně

Hlavními zásadami správné péče o štěně jsou výchova, výcvik, výživa a zdravotní péče (Jestřábová, 2004).

Když máme štěně doma, je jeho chování ovlivněno chováním matky a vztahem se sourozenci z vrhu. Zkušenosti, které štěně získá mezi třetím až dvanáctým týdnem života jsou pro vývoj jeho osobnosti těmi nejdůležitějšími. Odběr štěněte se provádí mezi sedmým a osmým týdnem. Tím pádem máme měsíc na to, abychom štěněti poskytli co nejvíce různých pozitivních zkušeností. Jako je poznávání lidí, průzkum okolí, nebo konstruktivní hry. Tím položíme základy pro jeho pozdější úspěšný trénink (Fogle, 1996).

Na výchově se musí podílet každý člen rodiny a všichni musejí postupovat stejně. Když psovi jednou něco dovolíme, ale později mu to zakážeme, tak to bude i nadále provádět. Psa bychom měli vychovávat podle jeho povahy. Měkký pes byl ve společnosti sourozenců nejnižší v hierarchii a byl utlačován. Na takového psa musíme být velice citliví a nemůžeme používat fyzické tresty. Bázlivý pes má strach z každé nové situace. U takového psa postupujeme pomalu, jemně a více chválíme. Tvrdý pes se projevoval již mezi sourozenci dominantně a chce být alfa i v nové rodině. Nesmíme dovolit psovi, aby se nad nás povyšoval, vrčel, nebo se choval agresivně. Vyrovnaný pes je ideální na výchovu. Rychle se učí a jeho reakce jsou předvídatelné (Jestřábová, 2004).

Ze všeho nejprve musíme psa naučit čistotě. Štěně potřebuje vyvenčit pokaždé, když se probudí a když se nakrmí. Proto ho vždy po probuzení a nakrmení dáme na místo, kde může potřebu vykonat. Za několik dní se naučí a začne tam chodit samo, nebo se dožadovat vypuštění ven. Dále musíme psa naučit samostatnosti. Ze začátku musíme být doma celý den, aby si štěně zvyklo. Později začneme nechávat štěně samotné. Začneme na několika minutách a interval stále prodlužujeme. Prvních několik měsíců by štěně nemělo být samo déle jak čtyři hodiny (Fogle, 1996).

S výcvikem bychom měli začít ihned, jak máme štěně doma. Nejprve štěně naučíme jeho jméno a tedy i přivolání na něj. Dále, kde má své místo a co nesmí dělat. Poté budeme psa učit sedni, lehni, chůzi na vodítku, chůzi u nohy, odložení a mnoho dalších povelů, které bude potřebovat. Se psem nikdy necvičíme déle než dvacet minut za jedno cvičení a maximálně třikrát za den. Štěně po delší době ztrácí pozornost a tím by nebyl výcvik přínosný. Pokaždé, když něco udělá správně, musíme štěně pochválit a také mu můžeme dát odměnu (Jestřábová, 2004). Metoda učení cukr a bič je většinou nejučinnější. Vhodnou odměnou jsou například

hračky, pohlázení, slovní pochvala a pamlsky. Velice vhodné je psa při výcviku povzbuzovat (Fogle, 1996).

Kvalitní výživa je jednou z nejdůležitějších podmínek pro správný vývoj štěněte. Existují tři cesty, kterými se můžeme dát při výživě psa. Můžeme používat přirozenou stravu, granulovanou, nebo kombinaci obojího. Rozhodně psa nesmíme krmit naší stravou, z ní nedostane do těla všechny látky, co potřebuje, jako jsou minerály a vitamíny. Ze začátku štěněti budeme podávat stejnou stravu, jakou mělo u chovatele. U granulované stravy vybereme granule podle věku a zátěže psa. Při přirozené stravě budeme používat hlavně maso, které musíme nejdříve hluboce zmrazit kvůli bakteriím. Dále využíváme vnitřnosti, těstoviny, ovesné vločky, jogurt, tvaroh, zeleninu (např. mrkev). Další důležitou složkou stravy jsou vitamíny a minerály, které musíme podávat v množství, které pes potřebuje (Jestřábová, 2004).

Důležitá je každodenní péče o psa. Psovi musíme kontrolovat oči, kvůli možnému výtoky, mléčný chrup a jeho správnou výměnu, a také zastříhovat dráčky. Štěně musíme připravit na udržování srsti jako kartáčování, koupání, nebo stříhání, které bude podstupovat celý život (Fogle, 1996).

Abychom měli zdravého a silného psa, musíme již od začátku dbát na jeho zdravotní stav. Při prvních návštěvách veterináře může štěně být vyplašené, tak jej musíme uklidňovat, a každý se musí k štěněti chovat klidně, aby nevznikla negativní zkušenost, která by přetrvala do dospělosti. Důležitou částí zdravotní péče je odčervení a očkování. První dvě až tři odčervení by mělo štěně absolvovat u chovatele, další pravidelné kontroly budou probíhat každý měsíc, až do půl roku života štěněte u veterináře. První očkování, případně následné přeočkování by mělo štěně absolvovat u chovatele. Další přeočkování, které bývá obvykle ve věku 12-ti týdnů, dále do 6-ti měsíců, kdy musí být štěně rovněž navakcinované proti vzteklině zařídí nový majitel psa. Pokud je pes nemocný, očkování nemůže podstoupit (Jestřábová, 2004).

3.2.1 Vakcinace

Jedním z největších úspěchů moderního veterinářství je kontrola infekčních onemocnění prostřednictvím vakcinace. Díky použití vakcinace se snížila úmrtnost psů a poklesl výskyt infekčních onemocnění psů, např. psinky, adenovirové infekce hepatitidy, parvovirozy (Day et al., 2007).

Doporučení pro vakcinaci psů bylo zpracováno odbornou skupinou pro vakcinační doporučení (OSVD) při světové asociaci veterinárních lékařů malých zvířat (WSAVA). Tato

skupina byla ustanovena, aby vytvořila celosvětové zásady pro vakcinaci psů a koček. V některých zemích (např. rozvojových) žádné zásady pro vakcinaci neexistovaly a tyto zásady pro ně se staly závaznými. Ve vyspělých zemích, kde již pravidla existovala, se tyto zásady staly základem pro vývoj národních vakcinačních pravidel (Day et al., 2016).

V prvních týdnech života jsou štěňata chráněna mateřskými protilátkami, které postupně mizí ve stáří 8 – 12 týdnů. OSVD doporučuje provést první vakcinaci ve stáří 8 – 9 týdnů, druhá vakcinace by měla následovat do 3 – 4 týdnů po první a třetí ve stáří 14 – 16 týdnů. Po kompletních třech vakcinacích by měl každý pes podstoupit opakovanou vakcinaci po 12-ti měsících od třetí vakcinace. Dospělé psy vakcinujeme každý rok, ale složení vakcinační látky se může měnit. Každý rok musíme opakovat vakcinaci na onemocnění jako je leptospiróza, nebo borelióza, ale booster, což je opakovaná vakcinace, na vzteklinu bude vakcinační sérum obsahovat jednou za 1, 2 nebo 3 roky (Day et al., 2007). Podrobná vakcinační schémata jsou uvedena na konci této podkapitoly v tabulce 1.

Pro zjištění zda se u daného jedince vyvinula po vakcinaci imunita, se využívá sérologické vyšetření postvakcinační imunity jedinců. Toto vyšetření je užitečné pro monitorování ochranné imunity proti psince, parvoviróze, infekční hepatitidě a vzteklině. Největší význam má toto vyšetření po skončení vakcinační série u štěňat. Aplikace poslední vakcinace proběhne ve 14. – 16. týdnu stáří štěněte a za dva nebo i více týdnů po vakcinaci otestuje veterinář krev na protilátky. U štěňat, která budou mít negativní výsledek na protilátky, musí být vakcinace provedena znovu. Při pozitivním výsledku budou štěňata vakcinována až po 12-ti měsících od poslední aplikace vakcíny. Dále se toto vyšetření uplatňuje při přepravě zájmových zvířat mezi některými zeměmi a to především na přítomnost protilátek proti vzteklině (Day et al., 2016).

Tabulka 1 Vakcinační schéma

Věk začátku imunizace	Onemocnění	Platnost [rok]	Doporučení
Po 7. Týdnu	Parvoviróza, psinka, parainfluenza, laryngitida	1	Vakcinace nutná
Po 8. Týdnu	Parvoviróza, psinka, parainfluenza, laryngitida/hepatitida (DHPPi2-L, DHPPi-LR)	1	Vakcinace nutná
Od 3. Měsíce	Parvoviróza, psinka, parainfluenza, laryngitida/hepatitida (DHPPi2-L, DHPPi-LR), Vzteklna	1	Vakcinace nutná
Od 3. do 6. měsíce	Vzteklna	3	Vakcinace povinná
Od 3. Měsíce	Tetanus	2	Vakcinace možná
Od 3. Měsíce	Lidská borelióza	1	Vakcinace možná
Od 3. Měsíce	Plísňové onemocnění – <i>microsporium canis</i>		Vakcinace možná

[ÚSKVBL, 2014]

3.3 Plemena

3.3.1 Černý ruský teriér

Plemeno černý ruský teriér patří k novějším plemenům. Bylo vyšlechtěno v Rusku, tedy přesněji v tehdejší Sovětské svazu za účelem vytvořit mimořádně odolného psa. Pro sovětskou kynologii to byl největší úspěch ve šlechtění plemen. Plemeno černý ruský teriér vznikalo, cílenou prací odborných šlechtitelů z chovatelské stanice Rudá hvězda, stejně jako plemeno moskevský strážní pes (Hoppendale and Moore, 2016).

Černý ruský teriér je podle FCI (Federation cynologique internationale) řazen do skupiny II. Pinčové, knírači, molossoidní plemena a švýcarští salašnickí psi. Řadí se mezi velká plemena. Oficiální zkratka v ČR je CET. Jeho využití je jako služební pes, převážně strážní. Ale dnes je to spíše společník, hlavně kvůli jeho povaze. Tito psi jsou velice klidní, milý a věrní (Příloha 2).

3.3.1.1 Historie

V roce 1924 bylo v Rusku rozhodnuto o využití psů v armádě. Byla založena Centrální škola psovodů specializovaných na služební kynologii. Při této škole byla také založena chovatelská stanice armádních a sportovních psů a výzkumná laboratoř. Využití psů bylo rozděleno do následujících skupin: k likvidaci tanků, hledání min, nosiči spojařských zařízení a sanitní psi. Tito psi bojovali ve druhé světové válce bok po boku s muži proti nejnovější vojenské technice. Po skončení války došlo k úbytku těchto služebních psů, ale jejich potřeba vzrůstala. Psi nebyli potřební pouze pro armádní účely, ale také na střežení objektů (Hoppendale and Moore, 2016).

Po válce byl Centrální škole psovodů a chovatelské stanici Rudá hvězda zadán úkol vyšlechtit a připravit do služby strážní psy, adaptabilní na různé klimatické podmínky, sloužící pro ostrahu objektů. Důraz byl kladen na plemena, která uspokojovala armádní potřeby za války. Do té doby existovalo pouze jedno univerzální plemeno, které obstálo v tak drsných podmínkách, a to byl německý ovčák. Šlechtitelská práce začala křížením jedinců plemen novofundlandský pes, rotvajler a velký knírač. Vzniklo několik plemenných skupin, ze kterých se do dnešní doby zachovala plemena moskevský strážní pes a černý ruský teriér. Cílem tehdejších šlechtitelů nebylo přivést na svět nová plemena, ale mohutné, drsné a zlé psy (Anderson, 2014).

Křížení probíhalo následovně:

- Německý ovčák + novofundlandský pes
- Bernardýn + kavkazský ovčák
- Německá doga + německý ovčák
- Novofundlandský pes + kavkazský ovčák
- Velký knírač + erdelteriér
- Velký knírač + rotvajler

Výsledek šlechtění ukázal, že při křížení s jedním z plemeníků, velký knírač jménem Roj, ve spojení s fenou jakéhokoliv plemene, barvy a typu srsti vznikalo potomstvo mohutných, černých psů s výrazným osrstěním na hlavě a nohou. Právě z potomků tohoto psa se začal rodit černý teriér. Černí teriéři prvních generací byli velmi rozdílného typu. Ke křížení se nepoužívali jen čistokrevní jedinci, a psi, kteří by odpovídali parametrům služebních psů, ale také jedinci s vadami chrupu, pohybového aparátu a kryptorchidi (Hoppendale and Moore, 2016).

Z potomstva se poté nemocní jedinci selektovali, ale do dnes se tyto vady v chovu dochovaly. Pracovní vlastnosti a základní fyzické rysy vtiskly černým teriérům zakladatelé a první šlechtitelé, vzhled získali později. Příliš bohaté osrstění představovalo v armádních podmínkách velké riziko, které spočívalo v péči o nebezpečné zlé zvíře. Později se civilní chovatelé začali věnovat péči o srst zvířat více, chtěli vytvořit psa na pohled krásného a ušlechtilého. Tuto snahu završili přimícháním krve novofundlandského psa (Anderson, 2014).

3.3.1.2 Vzhled

Obrázek 1 Černý ruský teriér

[Dostupné z: <https://brtagent007.com/html/agent-en.htm>]

Černý ruský teriér je plemeno psa, který je mohutný, má nadprůměrnou výšku, velmi atletickou postavu, robustní typu postavy a pevnou konstituci. Toto plemeno má masivní kostru a silné svaly. Tělo tohoto psa je velice symetrické, má výraznou hlavu, objemné a kompaktní tělo a hluboký hrudník. Pohlavní je velice jasně rozlišeno vzhledem. Délka těla je mírně delší než výška v kohoutku, u fen je tato délka nepatrně výraznější než u psů. Hloubka hrudníku by neměla být menší než polovina kohoutkové výšky. (Hoppendale and Moore, 2016)

Hlava by měla být v poměru k tělu velká, masivní a dlouhá. Lebka by měla být přiměřeně široká s plochým čelem. Nadočnicové oblouky a týlní kosti jsou středně výrazné. Nosní houba je velká a černá. Tlama by měla být silná a široká. Pysky musí být silné, dobře pigmentované a těsně přiléhající. Zuby mají nůžkový skus. Oči jsou středně velké, oválné, tmavé barvy, pohled je přímý. Uši jsou zavěšené, nasazené vysoko a symetricky postavené po

obou stranách hlavy. Přední okraj ucha musí těsně přiléhat k lícím psa. Kůže ucha je pevná a bez záhybů. Krk je silný a svalnatý. Délka krku je přibližně rovna délce hlavy (Příloha 2).

Tělo je masivní, hluboké a objemné. Hřbetní linie se mírně svažuje od kohoutku ke kořeni ocasu. Kohoutek musí být vysoký a dobře vyvinutý, výraznější je u psů než u fen. Hřbet je silný, rovný a svalnatý. Bedra jsou široká, krátká, svalnatá a mírně klenutá. Zád' je široká, svalnatá, mírně se svažuje a je středně dlouhá. Hrudník musí být hluboký, dlouhý a široký s lehce klenutými žebry. Tvar hrudníku v průřezu je oválný. Spodní linie těla je na stejné úrovni jako loketní kloub, nebo mírně pod ním. Břicho je mírně vtažené, slabiny jsou jen mírně vyvinuté. Ocas je silný a u kořene vysoko nasazený. Při pohybu je nesen zvesela, ale kořen ocasu nemá sklon přes zád'. V zemi původu se ocas tradičně kupíruje. Nekupírovaný ocas má tvar šavle či srpů (Hoppendale and Moore, 2016).

Hrudní končetiny jsou při pohledu zepředu rovné a rovnoběžné. Lopatka je dlouhá a široká. Paže je svalnatá a ne kratší než lopatka. Lokty přiléhají k tělu. Předloktí je rovné a silné. Záprstí je krátké, masivní a při bočním pohledu mírně šikmé. Tlapy jsou velké, kompaktní a kulatého tvaru. Drápy a polštářky jsou černé. Pánevní končetiny jsou při pohledu zezadu rovné a rovnoběžné, šířeji postavené než přední končetiny. Stehno je středně dlouhé, mírně nakloněné, široké a s dobře vyvinutým, objemným svalstvem. Kolena jsou dobře zaúhlená. Lýtka nejsou kratší než stehna. Nárt je silný, nízký a svisle postavený, bez paspárků. Tlapy pánevních končetin jsou poněkud menší než přední tlapy s tendencí k oválnému tvaru. Drápy a polštářky jsou černé (Příloha 2).

Pohyb je volný a dobře vyvážený s hladce ohebnými klouby. Typickým pohybem je energický shromážděný klus s dlouhým krokem, který vychází z odrazu zadních končetin, které v pohybu dosahují až k předním končetinám. Horní linie těla by měla zůstat v pohybu pevná pevná (Hoppendale and Moore, 2016).

Kůže je těsně přiléhající, bez záhybů, pružná, rovnoměrně pigmentovaná. Srst je hrubá a hustá s podsadou. Skládá se z hrubé, husté, lehce zvlněné krycí srsti a měkké, krátké a husté podsady. Svrchní srst pokrývá celé tělo. Délka přirozené a nestříhané srsti je 5 - 15 cm. V partii hlavy je velmi dobře vyvinutá a dlouhá srst, tvořící bohaté obočí, vousy a pokrýv brady. Končetiny jsou pokryty hustou a dlouhou srstí. Stříhová úprava je nezbytná a stříh musí být proveden do správného tvaru. Zastřížená srst by měla vyzdvihnout znaky silného a sebejistého psa a v žádném případě by neměla být příliš dekorativní. Srst je nejdelší na nohou a v okolí tlamy. Stříh by měl akcentovat mohutnou hlavu s plochým čelem, dobře klopené uši, silný krk a dobře stavěné, silné tělo psa. Barva celého těla je černá. Je přípustná

černá se zanedbatelným mísením menšího množství šedých chlupů. (Příměs šedých chlupů nesmí pokrývat více než 1/3 povrchu celého těla) (Příloha 2).

Požadovaná výška v kohoutku u psa mezi 72 - 76 cm, ale ne méně než 70 cm a ne více než 78 cm a u feny mezi 68 - 72 cm, ale ne méně než 66 cm a ne více než 74 cm. Mírně vyšší jedinci jsou tolerováni za předpokladu harmoničnosti a vynikajícího plemenného typu. Hmotnost u psa je mezi 50 - 60 kg a u feny mezi 45 – 50 kg (Hoppendale and Moore, 2016).

3.3.1.3 Povaha a temperament

Černý ruský teriér je důstojný a sebevědomý pes, dobře ovladatelný ve všech situacích. Vyžadují-li to okolnosti, neprodleně zaujímá aktivní - obranný postoj, ale rychle se dokáže zklidnit, jakmile ohrožení pomine. Toto plemeno je atraktivní, přívětivé, má ohromnou vytrvalost, je nenáročný, inteligentní a přátelský. Velmi dobře se přizpůsobuje výcviku a různým klimatickým podmínkám, je to pracovitý a spolehlivý pes (Příloha 2).

3.3.1.4 Podmínky uchovnění

Podmínky uchovnění udává klub chovatelů daného plemene (Hoppendale and Moore, 2016). V České republice jsou dva kluby chovatelů černého ruského teriéra. Prvním je Klub chovatelů a přátel černého ruského teriéra se sídlem v Brně a druhým je Klub přátel ruského černého teriéra se sídlem v Kladně. Oba kluby mají své vlastní podmínky uchovnění, které se moc neliší. Podmínky mají u obou klubů dvě části. A to jsou povinné a nepovinné podmínky (Příloha 3).

3.3.1.4.1 Povinné podmínky

Rentgen dysplazie kyčelního kloubu (DKK). Snímek je vyhotoven ve věku jedince minimálně 18 měsíců. U kladenského klubu od 12-ti měsíců, ale pro chovatele je doporučeno 15 měsíců. Rentgen na DKK může provést kterýkoliv veterinární lékař, který splňuje podmínky Komory veterinárních lékařů. Po zhotovení rentgenového snímku jej sám veterinární lékař (majitel psa nesmí se snímkem nijak manipulovat sám) zasílá smluvnímu posuzovateli klubu (MVDr. Lukáš Duchek), který snímek posoudí a zašle vyhodnocení majiteli psa, kopii zašle poradci chovu daného klubu (Příloha 4).

Škála hodnocení rentgenu DKK má pět stupňů. Nejlepší jsou 0 (A), 1 (B). Ve středu je stupeň 2 (C). Nevyhovujícími jsou stupně 3 (D) a 4 (E). Stupeň 4 (E) vyřazuje daného jedince z chovu. Stupeň 3 (D) je zdravotní vadou, která vyžaduje zvýšenou pozornost. Tento stupeň automaticky nevyřazuje jedince z chovu, ale zařadí jej do řízeného chovu. U chovného páru

nesmí průměr výsledku rentgenu DKK překročit hodnotu 2,00. Průměrná hodnota DKK u páru je aritmetickým průměrem, např. máme-li psa s DKK 2/3 a fenu s DKK 1/1 je hodnota vypočítána $2+3+1+1=7/4=1,75$ (Příloha 3).

Absolvování svodu mladých. Svod je proveden po dovršení plnochruposti jedince (Příloha 3). Jedinci musejí absolvovat bonitaci. Je provedena ve věku 15-ti měsíců jedince. Dále jedinec musí splnit účast na dvou výstavách se zadáváním CAC. Výstavy mohou být světové, evropské, mezinárodní, národní, klubové nebo speciální. Třídy na výstavě mohou být mezitřída, otevřená, šampionů či vítězů. Hodnocení u psa musí být vždy známka výborná, u fen je povolena i velmi dobrá (Příloha 4).

3.3.1.4.2 Nepovinné podmínky

Rentgen dysplazie loketního kloubu (DLK). Snímek je vyhotoven ve věku 15-ti měsíců. Rentgen na DLK může provést kterýkoliv veterinární lékař, který splňuje podmínky Komory veterinárních lékařů. Po zhotovení snímku jej sám veterinární lékař (majitel psa nesmí se snímkem nijak manipulovat sám) zasílá smluvnímu posuzovateli klubu (MVDr. Lukáš Duchek), který snímek posoudí a zašle vyhodnocení majiteli psa, kopii zašle poradci chovu daného klubu. (Příloha 3)

Dále může jedinec podstoupit vyšetření na hyperurikosurii, které provádí laboratoř Genomia (Příloha 4).

3.3.1.4.3 Ostatní podmínky chovu

K chovu lze připustit pouze jedince starší 18-ti měsíců. Fena smí být naposledy použita k chovu v den, kdy dosáhne věku 8 let. Výjimku může povolit pouze hlavní poradce chovu za předpokladu, že je její zdravotní stav bezchybný. Zdravotní stav musí být doložen zápisem z veterinárního vyšetření, které proběhlo zhruba jeden měsíc před předpokládanou říjí. Povoleny jsou dva vrhy za rok u jedné chovné feny. Narození jednoho štěněte je také považováno za vrh. V chovu je zakázána nejbližší příbuzenská plemenitba (Příloha 3).

Pro uchovnění importovaných jedinců starších 18 měsíců platí stejná pravidla. Pouze se nemusejí účastnit svodu mladých a bonitace. Majitel importovaného jedince je povinen doložit poradci chovu doklad o absenci dědičně podmíněných vad a vad, které standard plemene uvádí jako vady vylučující. Jako je absence podsady, bílá barva, světlé oči, ocas přiklopený na zád', kryptorchismus, agresivita a další. Kontrolu absence těchto dědičně podmíněných vad a vad, které standard plemene uvádí jako vady vylučující, provede na

žádost majitele poradce chovu nebo jím vybraný člen výboru klubu po dohodě kdykoli v průběhu roku a o prohlídce psa vyhotoví písemný záznam (Příloha 5).

3.3.1.4.4 Bonitace

Bonitace je odborná chovatelská činnost, která slouží k zajištění zdravého a kvalitního chovného materiálu. Pro zařazení jedince do chovu je jednou ze základních podmínek absolvování bonitace a je platné po celý jeho život. Bonitace je spravována bonitačním řádem daného klubu. Tento řád obsahuje jednotné směrnice pro organizaci bonitací a stanovuje kritéria a podmínky pro chovnou způsobilost (Příloha 5).

3.3.1.4.4.1 Základní ustanovení, organizace a provádění bonitací

Bonitace se mohou účastnit pouze jedince, kteří se mohou prokázat průkazem původu uznaným FCI. Psi musejí být starší 18-ti měsíců a feny 15-ti měsíců. Bonitace se provádí pouze jednou za život, ale majitel psa se může odvolat proti rozhodnutí komise. Komise může pouze ze závažného důvodu odložit rozhodnutí o způsobilosti k chovu na další bonitaci. U importovaných jedinců se doporučuje předvést jedince k posouzení jeho užitkových vlastností. Před bonitací musí mít importovaní jedinci registrovaný průkaz původu do plemenné knihy ČKS (Český kynologický svaz). Bonitace se mohou účastnit pouze zdraví jedinci. Feny, které hárají, jsou posuzovány na závěr akce (Příloha 6).

3.3.1.4.4.2 Práva a povinnosti majitele psa

Majitel musí podat včas přihlášku a zaplatit poplatek. Majitel se se psem musí dostavit včas na bonitaci a řídit se pokyny pořadatele. Pes musí mít obojek, vodítko, popřípadě i náhubek a musí mít řádně upravenou srst jako na výstavu. Pes musí být snadno ovladatelný a majitel ho musí dobře předvést. Majitel musí komisi předložit průkaz původu psa, očkovací průkaz se všemi záznamy o očkování. Komise předá majiteli kopii bonitační karty se všemi záznamy, originál zůstává u komise. Na závěr akce musí majitel zažádat o zdůvodnění zadaného kódu a tento kód si musí nechat zapsat do průkazu původu předvedeného psa. Majitel psa může od výroku komise odstoupit, ale musí sdělit důvod. Odstoupit může pouze dvakrát (Příloha 5).

3.3.1.5 Onemocnění

3.3.1.5.1 Hyperurikosurie

Hyperurikosurie je onemocnění, které se projevuje nadměrným vylučováním kyseliny močové do moči a tvorbou kamenů v močových cestách. (Karmi et al., 2010) Konečným produktem katabolismu purinů je allantoin u všech savců tedy krom člověka, lidoopů a u některých plemen psů. U těchto plemen probíhá produkce kyseliny močové v průběhu degradace purinů, což může vést ke zvýšení hladiny kyseliny močové v krvi a moči. Tato nemoc vyplývá z neefektivního zpracování kyseliny močové v játrech (Bannasch et al., 2008).

Toto onemocnění je dědičné a jedinci postižení touto nemocí jsou recesivní homozygoti. Dědičnost je tedy autozomálně recesivní. Tato mutace se projevuje v genu SLC2A9, což je gen pro transport kyseliny močové (Karmi et al., 2010).

Diagnostika se provádí odběrem krve a zasláním do příslušné laboratoře. Léčba spočívá v chirurgickém odstranění kamenů a poté se psovi předepíše dieta, která sníží obsah purinů, popřípadě se může zvýšit pH moči (Svoboda a kol., 2001).

3.3.2 Německý boxer

Německý boxer je psí plemeno původem z Německa. Dříve byl využíván jako honák a hlídač. Toto plemeno je podle FCI řazeno do skupiny II. Pinčové, kníračí, molossoidní plemena a švýcarští salašnickí psi. Do sekce 2.1 molosská plemena – dogovití psi. Jeho využití je jako obránář, pes služební, nebo společenský. Oficiální zkratka plemene v ČR je BOX (Příloha 7).

3.3.2.1 Historie plemene

Původ plemene boxer sahá až do starověkého Řecka k molossům. Název moloss vychází z řeckého kmene Molossů, ale původem jsou z Asie. Molossové jsou velicí psi a dnes mezi ně řadíme dogy, mastify, buldoky a další. Říká se, že to byli mohutní psi, se silnými kostmi a velkou hlavou se zkráceným čumákem. Molossové se do Řecka měli dostat s vojsky Peršanů vládce Xerxa. A právě kmen Molossů jim je měl ukrást. Tento kmen byl znám svými skvělými šlechtitelskými a výcvikovými znalostmi. Molossové se stali velice oblíbenými jak v Řecku, tak v Římě. A právě v Římě nastal jejich rozmach. Jejich využití bylo v armádě, nebo jako společníci. Tito psi se dále křížili s bojovými psy a to dalo za vznik novým plemenům (Cavanaugh, 2002).

Za přímého předka boxerů se pokládá malý, tzv. brabantský býkohryz. O tehdejší chov býkorhyzů se zasloužili především myslivci, protože býkohryz sloužil hlavně k lovu. Jejich úkolem bylo chytit štvanou zvěř a držet ji do příchodu lovce, který ji zabil. Aby pes mohl zvěř přidržet a pořádně se do ní zakousnout, musel mít širokou tlamu s široce postavenými zuby. Jedinci, kteří nesli tyto znaky, byli nejvhodnějšími kandidáty pro chov a selekci tohoto plemene a majitelé je tedy zařadili do chovu. Tehdejší jedinci se do chovu také vybírali podle účelu použití psa. Díky této činnosti docházelo k chovatelské selekci, jež přinesla psa se širokou tlamou a vyhrnutým čenichem (Boneham, 2005).

V 19. století nebyli předci boxerů již využíváni pro práce, ale jako společníci a jejich chov a šlechtění začalo upadat. Naštěstí se spojilo několik významných německých chovatelů, kteří v roce 1885 založili v Mnichově první chovatelský klub boxerů. Následně byla sepsána první plemenná kniha, která obsahovala standard boxerů. Tento standard byl založen na čtyřech nejúspěšnějších jedincích. Během první světové války byl boxer vybrán za plemeno německé armády. Sloužili jako posílčci a armádní psi. Jejich úkolů bylo mnoho, například hlídači, hledači min, nebo hledači zraněných vojáků. Bohužel během války zemřelo mnoho psů a to v řádech tisíců. Za druhé světové války vystřídal s číslem jedna boxery německý ovčák. Po druhé světové válce nastal velký rozmach plemene boxer. Chov se rozšířil do Ameriky a následně do celého světa (Cavanaugh, 2002).

3.3.2.2 Vzhled

Obrázek 2 Německý boxer

[Dostupné z: <http://boxer.hafici.cz>]

Boxer je středně velké plemeno psa s hladkou srstí. Tito psi mají podsadité, krátké tělo, které má kvadratickou stavbu a silné kosti. Osvalení je silně vyvinuté a vyrýsované. Boxer nesmí být příliš mohutný, ani pohublý. Pohyb je živý, plný síly a ušlechtilosti, ale jeho pohyb nesmí být nemotorný ani těžkopádný (Kraupa-Tuskany, 1999).

Délka trupu odpovídá kohoutkové výšce, trup je kvadratický, tzn. vodorovná linie dotýkající se hřbetu tvoří s kolmicemi, jež se dotýkají ramenního kloubu a vrcholu sedací kosti, čtverec. Hloubka hrudníku odpovídá polovině kohoutkové výšky. Délka hřbetu nosu je k délce temene v poměru 1:2 (měřeno od špičky čenichu až k vnitřnímu koutku oka, resp. od vnitřního koutku oka až k týlnímu hrbolu) (Příloha 7).

Hlava boxera má charakteristický výraz, musí být v dobrém poměru s tělem a nesmí být ani příliš lehká, ani příliš těžká. Tlama musí být co nejširší a mohutná. Krása hlavy spočívá v harmonickém poměru velikosti tlamy a mozkovny. Při pohledu z libovolné strany musí být tlama vždy v dobrém poměru s mozkovnou, tzn. nikdy nesmí být příliš malá. Na hlavě by neměly být žádné viditelné vrásky, pouze mohou být vrásky, které probíhají od

kořene nosu směrem dolů do obou stran jsou naznačeny vždy. Tmavá maska je přítomná pouze na tlamě a musí se zřetelně lišit od barvy ostatních částí hlavy, aby výraz nepůsobil smutně. Horní linie krku probíhá v elegantním oblouku od týlu ke kohoutku. Krk by měl být v přiměřeném poměru k hlavě a tělu, kulatý, silný, svalnatý a suchý (Sílová, 2007).

Mozkovna je štíhlá, hranatá a lehce klenutá. Čelní rýha musí být pouze slabě naznačená a mezi očima nesmí být příliš hluboká. Čenich je široký a černý, s velkými nosními otvory. Špička nosu je umístěna o něco výš než jeho kořen. Tlama mohutně vyvinutá, nesmí být příliš špičatá, štíhlá, krátká nebo ani plochá. Špičáky musejí být postaveny co nejdále od sebe a mají mít dobrou délku, díky čemuž je přední část tlamy široká. Tlama a řezáky dolní čelisti nesmí být při zavřené tlamě vidět. Při zavřené tlamě nesmí být vidět ani jazyk psa. Dělení mezi horními pysky musí být dobře patrné. Pysky dotvářejí tvar tlamy. Horní pysk je silný a masivní. Dolní čelist lehce přesahuje horní čelist a je lehce zahnutá nahoru. Boxer má předkus podle standardu. Horní čelist je dobře nasazená a směrem dopředu se zužuje jen nepatrně. Chrup je silný a zdravý. Řezáky jsou řazeny pravidelně v rovné linii, špičáky jsou postaveny široce a jsou dobré velikosti. Líce odpovídají silné čelisti, aniž by příliš výrazně vystupovaly. Tmavé oči nemají být příliš malé, ani vystupující. Výraz prozrazuje energii a inteligenci, nesmí být hrozivý, ani pichlavý. Okraje víček jsou tmavé. Uši jsou přiměřené k velikosti hlavy a jsou nasazeny na nejvyšším místě temene, v klidu přiléhají k lícím (Spitzer, 2006).

Hrudní končetiny jsou při pohledu zepředu rovné a paralelně postavené. Plece jsou dlouhé a šikmé, jsou pevně spojené s hrudníkem. Lokty nejsou silně přitisknuté k hrudníku, ani vybočené. Předloktí je postavené svisle, dlouhé a se suchými svaly. Tlapy hrudních končetin jsou malé, kulaté a uzavřené, polštářky jsou silné a tvrdé. Pánevní končetiny jsou velmi silně osvalené. Při pohledu zezadu jsou pánevní končetiny rovné. Bérce jsou velmi svalnaté. Hlezno je silné, dobře značené. Tlapy pánevních končetin jsou o trochu delší než přední, mají uzavřené, silné polštářky s tvrdou kůží. Ocas je nasazen spíše výš a ponechán v přirozené podobě. Pohyb je živý a plný síly a ušlechtilosti (Boneham, 2005).

Kůže je suchá, pružná, bez vrásek. Srst je krátká, tvrdá, lesklá a dobře přiléhající. Barva může být žlutá nebo žíhaná. Žlutá barva se vyskytuje v různých odstínech od světle žluté až po tmavou tzv. jelení červeň, nejkrásnější barva však je někde mezi těmito extrémy (červenožlutá). Na hlavě mají černou masku. Základní barva a žíhání se musí od sebe navzájem jasně odlišovat. Bílé odznaky jsou povolené, mohou být velice přitažlivé (Spitzer, 2006).

Požadovaná výška v kohoutku u psa je mezi 57 - 63 cm, u feny mezi 53 - 59 cm. Hmotnost u psa nad 30 kg (zhruba při výšce 60 cm) a u feny nad 25 kg (zhruba při výšce 56 cm) (Příloha 7).

3.3.2.3 Povaha a temperament

Boxer je pes sebevědomý, klidný a vyrovnaný s pevnými nervy. Jeho povaha je velice důležitá a je třeba jí věnovat starostlivou péči a pozornost. Dále je tento pes velice věrný svému pánovi a k celé jeho rodině, jeho ostražitost a neohrožená odvaha při obraně osob i majetku jsou velice žádané. V rodině je důvěřivý a otevřený, ale vůči cizím je nedůvěřivý. Při hře je veselý a přátelský, ale nebojácný, jde-li do tuhého. Snadno se vychovává díky své ochotě k práci, ochotě podřídit se, díky své energii a odvaze, přirozené ostrosti a výbornému čichu. Kvůli nenáročnosti a čistotnosti je příjemným a cenným partnerem pro rodinu, ale současně také výborným obráněm, společníkem nebo služebním psem. Jeho povaha je čestná, bez falše a lstivosti, a to platí i do vyššího věku (Příloha 7).

3.3.2.4 Podmínky uchovnění

Podmínky uchovnění udává klub chovatelů daného plemene (Bauchamp, 2000). V České republice je pouze jeden klub a tím je Boxerklub ČR, který je rozdělený na regiony, jako je Boxerklub Ostrava, Boxerklub Střední Čechy a další. Všechny spadají pod působnost Boxerklubu ČR a mají stejná pravidla. Podmínky chovu tohoto klubu mají několik částí. V první části je chovatelský řád, dále chovatelský svod, zkouška chovnosti a poslední částí je bonitace (Příloha 8).

3.3.2.4.1 Chovatelský řád

Fena smí odchovat pouze tři vrhy za dva roky. Do plemenné knihy mohou být zapsáni pouze jedinci z vrhu, u kterých při konečné kontrole byla průměrná váha nad 4 kg. Štěně musí u chovatele zůstat 49 dní po porodu a do váhy alespoň 4 kg (Spitzer, 2006).

3.3.2.4.1.1 Práva a povinnosti chovatele

O plánovaném krytí feny je chovatel povinen uvědomit příslušného poradce chovu. Členem klubu musí být chovatel alespoň čtyři týdny před plánovaným háráním. Krycí pes musí mít vyhodnocení spondylózy páteře. Psi ze zahraničí musí mít splněné podmínky chovu dané země, které musejí být v souladu s chovatelským řádem FCI a Boxerklubu ČR. Chovní jedinci importovaní ze zahraničí musejí splnit bonitaci, nebo chovatelskou zkoušku do šesti

měsíců po zapsání do plemenné knihy, nebo do šesti měsíců od prvního krytí v České republice. Chovatel musí vyplnit krycí list feny a zaslat jej do dvou týdnů po krytí poradci chovu. Porod musí chovatel nahlásit poradci chovu a ten do pěti dnů musí provést kontrolu, která je povinná u prvního vrhu. Života neschopné jedince musí chovatel utratit. Dále musí kontrolovat váhové přírůstky štěňat, přičemž v prvním týdnu musí být kontrola každý den. Chovatel musí pozvat poradce chovu na povinnou prohlídku v sedmi týdnech věku štěňat. Dále musí poradci proplatit cestovní náklady a další poplatky, které jsou stanoveny konferencí Boxerklubu (Příloha 8).

Nejpozději do 21. dne po porodu musí chovatel zaslat žádanku o tetovací značky, nebo čipy na plemennou knihu. Celý vrh musí být označen do sedmého týdne života a jednotně. Dále chovatel musí zaslat všechny doklady o zápisu štěňat potvrzené poradcem na plemennou knihu nejpozději do 70. dne stáří štěňat (Spitzer, 2006).

3.3.2.4.1.2 Chovatelský pár musí splňovat

Pes i fena musejí mít průkaz původu a být starší 18 měsíců. Musejí být ve vlastnictví českého majitele. Pes dostal na výstavě ve třídě dospělých ocenění výborný, u feny může být i dobrý. Alespoň jeden z partnerů musí mít splněnou výkonnostní zkoušku stupně ZV1 (zkouška všestrannosti), ZVV1 (Zkouška všestranného výcviku), IPO1 (zkouška podle mezinárodního zkušebního řádu pro pracovní kynologii), nebo VPG1 (Všestranná zkouška užitkových psů). Oba partneři musí splnit bonitaci a zkoušku chovnosti. Psi ve vlastnictví českých majitelů musejí mít zkoušky vykonané na území České republiky. Oba partneři musí mít vyhodnocen rentgen na spondylózu ve věku 14-ti měsíců (Příloha 8).

3.3.2.4.1.3 Jedinci vyřazení z chovu

Jsou to jedinci, kteří jsou nevhodní pro chov. U psů jsou to kryptorchidi, jedinci s atrofií varlat a psi pod 58 cm. U fen ty, kterým byl proveden dvakrát císařský řez, nebo s výškou pod 53 cm. U fen je chovnost ukončena po dosažení osmi let, ale pes není omezen věkem (Boneham, 2005).

3.3.2.4.1.4 Jedinci nezařazení do chovu

Jsou to jedinci, kteří nebyli vůbec nikdy do chovu zařazení. Takový jedinci například mají depigmentaci nosní houby, nebo byli na zkouškách chovnosti označeni známkou z povahy 2 nebo 8 (Spitzer, 2006).

3.3.2.4.2 Chovatelský svod

Svod pořádá každá pobočka Boxerklubu alespoň jednou ročně. Účastnit se mohou psi i feny starší šesti měsíců, kteří mají průkaz původu. Předvedené jedince posuzuje poradce chovu, nebo rozhodčí pro exteriér. Svod se většinou pořádá v rámci bonitace, nebo zkoušky chovnosti. Každý zúčastněný jedinec obdrží originál posudkového listu a předvedení bude potvrzeno do výkonnostního a výstavního průkazu. Účast na chovatelském svodu je podmínkou pro účast na zkoušce chovnosti (Příloha 8).

3.3.2.4.3 Zkouška chovnosti

Této zkoušky se mohou účastnit psi i feny s průkazem původu, starší patnácti měsíců, s vyhotoveným rentgenem na spondylózu minimálně ve čtrnácti měsících. Účastnit se mohou pouze jedinci, kteří byli předvedeni na chovném svodu. Chovatelé si vylosují pořadí, ve kterém budou jejich psi vystavováni. První se předvádějí psi, poté feny a nakonec feny, které hárají. U každého psa se posuzuje exteriér a povaha (Příloha 8).

3.3.2.4.3.1 Prováděcí pokyny ke zkoušce chovnosti

Jako první komise kontroluje exteriér a poté zkontroluje tetovací číslo, nebo čip. Dále se provádí reakce na střelbu. Projeví-li pes strach, je vyřazen z chovu a ve zkoušce dále nepokračuje. Dále figurant podnikne proti psovi útok, který je doprovázen křičením a práskáním obušku. Poté se psovod vrátí pro psa a předvede jej ke komisi. Psovod jde pomalu k figurantovi, jakmile je od něj vzdálený pouze 10 metrů, provede figurant útok na psovoda. Psovod musí pustit vodítko a může psa povzbudit hlasem k útoku. Jakmile se pes zakousne do rukávu, dostane dvě rány obuškem do hřbetu. Nakonec komise provede vyhodnocení daného jedince a napíše jej do výkonnostního a výstavního průkazu (Příloha 8).

3.3.2.4.4 Bonitace

Bonitace je odborná chovatelská činnost, která slouží k zajištění zdravého a kvalitního chovného materiálu. Pro zařazení jedince do chovu je jednou ze základních podmínek absolvování bonitace a je platné po celý jeho život. Bonitace je spravována bonitačním řádem daného klubu. Tento řád obsahuje jednotné směrnice pro organizaci bonitací a stanovuje kritéria a podmínky pro chovnou způsobilost (Příloha 5).

Účastnit bonitace se mohou pouze jedinci, kteří jsou zařazení do chovu, na speciální nebo klubové výstavě ve třídě dospělých byli ohodnoceni známkou výborný. Dále jedinci, kteří

mají složenou zkoušku výkonu (ZV, ZVV, IPO, nebo VPG), úspěšně absolvovali vytrvalostní zkoušku pořádanou Boxerklubem ČR. Nakonec ti, kteří mají vyhodnocení spondylózy do stupně dva (Příloha 8).

U každého jedince je posouzena povaha a exteriér. Vyhodnocení bonitace proběhne okamžitě po předvedení jedince. Bonitaci splní pouze jedinci, kteří jsou ohodnoceni z povahy známkou 4, 5 a 6. A tito jedinci jsou poté zařazeni do výběrového chovu, až do konce jejich chovnosti (Příloha 8).

3.3.2.4.4.1 Hodnocení bonitace

PK4: Při posuzování exteriéru hůře ovladatelný s náznaky útočnosti vůči posuzovateli. Výstřely registruje se známkou vzrušení. Při obraně psůvoda ihned tvrdě zasahuje, neochotně pouští. Při kontrolním výkonu figuranta plnou rychlostí pronásleduje, bez váhání tvrdě zakusuje, nereaguje na úder prutem, nerad pouští, po zákroku těžko zklidnitelný.

PK5: Při posuzování exteriéru sebevědomý, ovladatelný, k výstřelům netečný. Při obraně psůvoda ihned aktivně zasahuje, dobrý zákus, na povel pouští. Při protiútoky plnou rychlostí pronásleduje figuranta, bez váhání provede zákus, nereaguje na úder, ovladatelný.

PK6: Při posuzování exteriéru sebevědomý, ovladatelný, k výstřelům netečný. Při obraně psůvoda méně důrazný. Při kontrolním výkonu ochotně pronásleduje figuranta, zákus méně pevný, příp. překusuje, na úder nereaguje (Příloha 8).

3.3.2.5 Onemocnění

3.3.2.5.1 Aortální stenóza

Aortální stenóza je nejčastěji diagnostikovaná vada srdce u psů. Dochází při ní k zúžení aortální chlopně, čímž vzniká překážka při odvodu krve z levé srdeční komory. Následkem toho komora zbytní (Niemand a Suter, 1996). Změny tedy spočívají v nárůstu tlaku v komoře, zvýšeném průtoku krve a v hypertrofii. Aortální stenóza se dělí na valvulární, tedy stenóza chlopně, subvalvulární stenóza pod chlopní a supra-valvulární stenózu nad chlopní. Nejčastější formou u psů je subvalvulární (Noszczyk-Nowak, 2012).

U psů postižených touto nemocí je již při mírném stupni stenózy slyšitelný šelest na srdci. Se zhoršující se nemocí se zhoršuje i stav psa. Psi bývají dýchaviční a mají málo energie, při vážnějších případech může dojít i k příznakům jednostranného srdečního selhání. Jako diagnostickou metodu můžeme použít elektrokardiogram, rentgen, nebo echokardiografii (Kander et al, 2015). Při konzervativní léčbě se podávají beta blokátory, ale nejúčinnější je chirurgický zákrok (Svoboda a kol., 2001).

3.3.2.5.2 Spondylóza

Spondylóza je artrotické degenerativní onemocnění páteře, které je geneticky přenosné. Je charakterizována tvorbou ostruh, nebo celých kostních můstků na páteři, díky nimž může dojít až ke srůstu páteřních obratlů (Morgan, 1967). Typickým příznakem této nemoci je snížená hybnost a bolestivost zad, která se zvyšuje se snižující se teplotou (Langeland and Lingaas, 1995).

Výskyt spondylózy je spojen s pohlavím, věkem, hmotností a plemenem psa. Nejvíce se tato nemoc projevuje právě u boxerů. Je prokázáno, že se výskyt zvyšuje s věkem psa. Než se tato nemoc vyvine a začne působit psovi problémy, trvá to až několik let (Morgan, 1967). Spondylózu lze diagnostikovat pouze rentgenovým vyšetřením. Ale než si majitel této nemoci všimne, může uplynout i několik let. Proto by mělo být vyšetření na spondylózu v podmínkách uchovnění plemen, která jsou k ní predisponovaná. Na tuto nemoc není žádná účinná léčba (Svoboda a kol., 2001).

3.3.2.5.3 Epilepsie

Epilepsie je chronické funkční onemocnění nervového systému. Jde o celoživotní nevyлéčitelnou nemoc, kterou trpí přibližně 3 % ze všech psů. Epilepsie se projevuje hlavně křečí, která je způsobena nadměrným drážděním nervových buněk elektrickými výboji. Záchvat může mít u psů několik podob, ale nejčastěji se pes svalí na zem a je v nepřírozené poloze, je v bezvědomí, z tlamy mu vytéká pěna a nekontrolovatelně se třese (Hasegawa, 2016).

Dále se epilepsie dělí na cerebrální primární a extracerebrální sekundární. Cerebrální epilepsie se dále dělí na idiopatickou a sekundární (Svoboda a kol., 2001). Idiopatická epilepsie je tzv. pravá epilepsie. Je způsobena funkčním problémem mozku a je dědičná. Cerebrální sekundární epilepsie může být způsobena mozkovým onemocněním, nebo poškozením mozku, jako jsou nádory, infarkt, krvácení a další (Wessmann et al., 2016). Sekundární extracerebrální epilepsie je způsobena různými traumaty a onemocněními, která nejsou uvnitř mozku (Hasegawa, 2016).

Epileptický záchvat má čtyři fáze. První fáze se nazývá prodromální, při níž je charakteristický neklid a ukrývání, může trvat hodiny až dny. Druhá fáze se nazývá aura, která nastává krátce před záchvatem, při ní pes vyhledává blízkost člověka, nebo se naopak schovává. Třetí fáze se nazývá iktus a je to vlastní záchvat, který trvá pouze několik minut při idiopatické epilepsii a při sekundární může trvat až desítky minut. Následuje poslední čtvrtá

fáze, která se nazývá postiktální. Pes při ní může mít zastřené vědomí, většinou má poruchy chování a může trvat různou dobu (Svoboda a kol., 2001).

Epilepsie se u většiny psů léčí fenobarbitalem (Svoboda a kol., 2001). Z celkové populace psů je pouze okolo 1 % nositelů znaku idiopatické epilepsie. Toto onemocnění nejvíce postihuje plemena psů, jako jsou kokršpanělé, kolie, teriéři a boxeři (Niemand a Suter, 1996).

3.3.2.5.4 Onkologická onemocnění

Německý boxer je plemeno, které je náchylné k nádorovým onemocněním. Především se jedná o nádory kůže (Gough and Thomas, 2004).

Pokožka je nejčastějším místem výskytu nádorových onemocnění u psů. Lze je ale nalézt ve všech vrstvách kůže i v podkoží. Většinou jsou tyto nádory benigní. Diagnostika kožních nádorů zahrnuje posouzení buněk pomocí cytologie a dále na ni navazuje histopatologické vyšetření.

Léčení maligních nádorů může být náročné. Ve většině případů léčba zahrnuje chirurgické odstranění nádorů. Ale vždy záleží na typu neoplazie, stadiu, velikosti a umístění (Brodén et al., 2010).

Kožních nádorových onemocnění je mnoho druhů, příkladem nejčastějšího benigního novotvaru je histiocystom, který má podobu ohraničeného, nad povrch kůže promítajícího, růžového útvaru. Tento druh nádoru má potenciální schopnost samo vyléčení, ale pokud stále roste, je lepší jej chirurgicky odstranit. Naopak nejběžnějším maligním kožním nádorem je mastocystom. Ten má většinou podobu lysé bouličky, ale může to být také plošné zduření kůže, často i bolestivé. Mastocystom také mohou provázet zažívací potíže, jako zvracení, průjem nebo nechutenství. Tento druh nádoru lze chirurgicky odstranit, ale první se musí vyšetřit histopatologicky. Histopatolog určí zhoubnost tohoto nádoru a podle toho rozsah chirurgické excize a případně další léčbu (Slavíková, 2016).

U psů samců se vyskytují nádory cirkumanálních žláz, jejichž růst je ovlivněn hormonálně – testosteronem. Volbou terapie je proto chirurgické odstranění nádoru spojené s kastrací. Vzácným typem kožního nádorového onemocnění je kožní lymfom. Projevy na kůži jsou odlišné, ale k jeho výskytu se váží systémová onemocnění. Jedinci hubnou, trpí nechutenstvím, horečkami a velice brzy umírají (Slavíková, 2016).

3.3.3 Pudl

Pudl je velice oblíbené psí plemeno, které má svůj původ ve Francii. Rozděluje se do několika skupin podle výšky: velký pudl (královský), střední pudl, trpasličí pudl, toy pudl. Podle stanov FCI je řazen do skupiny IX. Společenská a malí psi. Sekce 2 pudl. Využívá se především jako společenský pes, ale jsou to také výborní záchranáři a služební psi (Příloha 9).

Dnes je pudl uznané plemeno s původem ve Francii, ale dříve to tak nebylo. Francie získala své právo až poté, co se jej zřeklo Německo. O to se zasloužila první prezidentka francouzského klubu pudlů Jeancourt-Galignani, kterou byl také stanoven standard pudla, který je platný dodnes (Engler, 2011).

3.3.3.1 Historie plemene

Pudl je původem lovecké plemeno se zaměřením na lov vodního ptactva. Je možné, že toto plemeno vznikalo v různých zemích Evropy. Podle záznamu z roku 1642 obdržel princ Rupert od britského velvyslance bílého velkého pudla, který byl původem z Německa. Dále Heinrich Wilhelm Döbel udává, že zemi původu je Maďarsko. Carl von Heppe udává Španělsko. Podle zmínek Richarda Strebela je pravděpodobné, že plemeno je původem z Německa a dostalo se do dalších zemí jako je Francie, Španělsko nebo Itálie jako doprovod vojáků. Za zemi původu podle FCI je označována Francie a na ni poukazuje George Louis Leclerc, který píše o velkých a malých barbetech. Malý barbet se začal označovat jako caniche. Slovo caniche pochází ze slova cane, což znamená kachna a dodnes je ve Francii pudl označován jako caniche (Engler, 2011).

Za předky pudlů jsou označováni psi, kteří měli kudrnatou srst. Záznamy o kudrnatých psech jsou známi již z antiky, také Conrad Gesner roku 1553 popisuje kudrnatého psa pro lov vodních ptáků. Dále jejich předky můžeme najít mezi vodními psy (barbet), pasteveckými psy a ohaři (křepelák). Díky vodním psům umí dobře lovit, díky pasteveckým psům mají srst, kterou nepronikl chlad a díky ohařům jsou dobrými stopaři (Ovesná, 1996),

3.3.3.2 Vzhled

Obrázek 3 Velký pudl

[Dostupné z: <http://www.mu-j-pes.cz/plemena/pudl-267.html>]

Pudl je plemeno psa, které patří mezi společenská a doprovodná. Má charakteristickou kadeřavou, kudrnatou nebo šňůrovou srst. Vzhledem je inteligentní, stále pozorný, aktivní, harmonicky stavěný, elegantní a hrdý (Engler, 2011).

Délka čenichu tvoří přibližně 9/10 délky mozkovny. Délka trupu lehce přesahuje výšku v kohoutku. Výška pudla v kohoutku je poměrně stejná jako výška hřbetu od země. Výška lokte od země odpovídá 5/9 kohoutkové výšky (Příloha 9).

Hlava je ušlechtilá, má rovné linie a je úměrná velikosti těla. Hlava musí být dobře modelovaná. Šířka lebky je menší než celková délka hlavy. Nadočnicové oblouky jsou mírně vystouplé a pokryté dlouhou srstí. Nosní houba je vyvinutá, při pohledu z profilu svíslá, a nozdry jsou otevřené. U černých, bílých a stříbrných psů je nosní houba černá, u hnědých psů je hnědá, u plavých může být hnědá nebo černá v závislosti na intenzitě barvy pokryvu těla. U psů světle plavé barvy pokryvu těla musí nosní houba být co nejtmavší. Horní profil čenichu je zcela rovný. Tluma je silná. Pysky mají málo vyvinuté, spíše středně silné, horní pysk přiléhá na dolní, nesmí být převislý. U černého, bílého a stříbrného zbarvení psů jsou pysky černé, u hnědých hnědé, u psů s oranžovo-plavým tzv. aprikot a červeno-plavým zbarvením jsou pysky hnědé nebo mohou být černé. Koutky pysků nesmí být výrazný. Zuby jsou kompletní, mají nůžkový skus a jsou silné. V očích má horlivý výraz, jsou mandlového tvaru a černé nebo tmavě hnědé barvy. U hnědě zbarvených psů může být barva očí jantarová.

U černě, bíle a stříbrně zbarvených psů je okraj očního víčka černý psů, hnědý je u hnědě zbarvených. U plavě zbarvených psů musí být okraje očních víček co nejtmaší. Uši jsou dlouhé, volně spadající podél lící a jsou pokryté velmi dlouhou zvlněnou srstí (Engler, 2011).

Krk je silný, lehce klenutý za zátylkem, středně dlouhý, dobrých proporcí. Hlava je postavena vysoko a hrdě. Krk musí být bez laloku a musí mít oválný průřez. Jeho délka je lehce menší než délka hlavy (Příloha 9).

Trup je dobrých proporcí. Délka trupu je o něco delší než výška v kohoutku. Linie zad je harmonická a výrazně se táhne. Kohoutek je pouze mírně vyvinutý. Výška v kohoutku je prakticky rovna výšce od nejvyššího bodu zádi k zemi. Záda jsou krátká. Bedra jsou pevná a svalnatá. Zád' je zaoblená. Vrchol hrudní kosti nesmí moc vystupovat a má být vysoko posazený. Hrudník dosahuje až na úroveň loktů. U velkých pudlů musí být obvod hrudníku měřený za lopatkami a musí mít oválný průřez. Břicho je vtažené, ne vychrtlé (Ovesná, 1996).

Ocas je nekupírovaný. Má být nesen natažený a vysoko, ne zakroucený, ani položený na zádech (Engler, 2011).

Přední končetiny jsou rovné a rovnoběžné, dobře osvalené, kosti mají dobrou strukturu. Výška lokte nad zemí je lehce větší než výška v kohoutku. Plece jsou uloženy šikmo, dobře osvalené. Lopatka tvoří s pažní kostí úhel přibližně 110°. Délka pažní kosti odpovídá délce lopatky. Zápěstí tvoří prodloužení přední části předloktí. Záprstí je silné, při pohledu ze strany téměř kolmé. Tlapy předních končetin jsou malé, ale za to pevné a tvoří krátký ovál. Prsty jsou dobře klenuté a těsně přiléhají. Polštářky jsou tvrdé a silné. Drápy jsou u černě a stříbrně zbarvených pudlů černé. U hnědě zbarvených psů jsou černé nebo hnědé. U bíle zbarvených mohou být drápy zbarveny v celé škále odstínů od bílé až po černou. U plavě zbarvených pudlů jsou drápy hnědé nebo černé, co nejtmaší podle barvy srsti. Platí, že čím světlejší pokryv těla, tím tmavší barva drápků u plavých zbarvení. Zadní končetiny jsou při pohledu zezadu postavené paralelně. Osvalení je dobře vyvinuté a velmi zřetelné. Stehna jsou osvalená a silná. Výrazný je koxálně-femorální úhel. Koleno má výrazný femorálně-tibiální úhel. Hlezno je dobře zaúhlené (výrazný tibiálně-tarsální úhel). Nárt a záprstí jsou poněkud krátké a svislé. Při narození nesmí mít pudl na zadních končetinách paspárky. Tlapy zadních končetin jsou stejné jako předních končetin (Příloha 9).

Pudl má lehký a pružný krok (Engler, 2011).

Kůže je pružná, bez ochablosti, pigmentovaná. Pigmentace kůže černých, hnědých, stříbrných pudlů a oranžovo-plavých nebo červeno-plavých pudlů musí být v souladu se zbarvením srsti. U bíle zbarvených pudlů by měla být kůže nejlépe stříbřitá. Srst je kadeřavá, nebo šňurovitá. Kadeřavá srst je velice bohatá, jemná, texturou připomíná ovčí vlnu, je velmi

zkadeřená, pružná, velice dobře odolává tlaku ruky. Musí být hustá, bohatá, rovnoměrně rozmístěná a stejné délky. Šňurovitá srst je bohatá, velice jemná, její textura připomíná vlnu. Tvoří charakteristické šňůry, které musí mít délku alespoň 20 cm. Barva je vždy jednobarevná, může být černá, bílá, hnědá, stříbrná, červeno-plavá. U hnědě zbarvených pudlů musí být hnědá vždy čistá, dost tmavá, jednotná a nejlépe teplého odstínu. Běžová zbarvení a její světlejší odstíny nejsou přípustné. U stříbrně zbarvených psů musí být barva stejnoměrná, čistá, ne do černa ani do bíla. Plavě zbarvení psi musí mít jednotnou a stejnoměrnou barvu na celém těle. Odstíny plavé barvy mohou být od světle plavé přes oranžovou tzv. aprikot až po červeno-plavou. Výrazně pigmentované jsou partie jako oční víčka, nosní houba, pysky, dásně, patro, tělní otvory, šourek a polštářky tlapek. U psů světle plavé barvy musí být pigmentace co nejtmaší (Příloha 9).

U všech velikostí pudlů je nutné, aby byl viditelný výrazný rozdíl mezi pohlavími. Velký pudl: nad 45 až do 60 cm s tolerancí plus 2 cm (Engler, 2011). Při bonitaci je povoleno až 65 cm. (Příloha 10). Velký pudl by měl představovat zvětšenou a vyvinutější obdobu středního pudla a hlavně si musí zachovat charakteristické znaky. Střední pudl: nad 35 až do 45 cm. Trpasličí pudl: nad 28 až do 35 cm. Trpasličí pudl by měl představovat zmenšeninu středního pudla nejlépe se zachováním stejných proporcí a hlavně nesmí vykazovat znaky zakrslosti. Toy pudl: nad 24 cm (tolerance minus 1cm) až do 28 cm (ideálně 25 cm). Toy pudl by si měl celkovým vzhledem zachovávat vlastnosti trpasličího pudla a také stejné proporce, které jsou v souladu se standardem. Veškeré znaky zakrslosti jsou vyloučeny, výjimku tvoří pouze týlní hrbol, který může být méně výrazný (Engler, 2011).

3.3.3.3 Povaha a temperament

Povaha pudlů se vyznačuje věrností, učenlivostí a dobrou schopností výcviku, což z něj dělá mimořádně příjemného společníka (Příloha 9).

Pudl je pes, který je rád ve středu pozornosti. Je oddaným věrným společníkem. Je velice hravý, aktivní, inteligentní a má výbornou paměť. Často je u pudla od chovatelů slyšet pojem spřízněná duše. Mezi psem a pánem funguje jakési porozumění beze slov, jako by věděl přesně, co máte na srdci a co vás dnes trápí a snaží se vám zvednout náladu (Engler, 2011).

3.3.3.4 Podmínky uchovnění

Podmínky uchovnění udává klub chovatelů daného plemene. V České republice jsou tři kluby chovatelů pudlů. Prvním je Klub chovatelů pudlů (KCHP), druhým je Klub přátel

a chovatelů pudlů (KPaCHP) a třetím je Pudl klub (PK). Všechny kluby mají své vlastní podmínky uchovnění a ty jsou rozděleny na chovatelský a bonitační řád (Ovesná, 1996).

3.3.3.4.1 Chovatelský řád

3.3.3.4.1.1 Chovatelský řád KPaCHP

Chovní jedinci musejí úspěšně absolvovat bonitaci, oftalmologické vyšetření, vyšetření česky (PL) a u velkých pudlů i rentgen DKK, aby byli uchovněni. U vyšetření PL a rentgenu DKK se jedinec stává nevhodným pro chov od třetího stupně. Do chovu dále nejsou připuštěni jedinci, kteří se vyznačují vadami jako je hluchota, slepota, rozštěp patra, podkus, předkus a další. Při splnění všech náležitostí bude vystaven jedinci krycí list. Dále si majitel musí vést knihu krytí pro každého jedince. Každý vrh se musí hlásit poradci chovu s přihláškou k zápisu štěňat. Všechna štěňata musí být označena mikročipem (Příloha 11).

3.3.3.4.1.2 Chovatelský řád PK

Tento chovatelský řád, je ve skutečnosti řádem FCI a platí pro všechny členské země a smluvní partnery. K chovu se mohou připustit pouze psi čistokrevní, funkčně, dědičně a povahově zdraví a musí být zapsáni v plemenné knize daného plemene. Dědičně zdravý jedinec je ten, který dědičně předává standartní znaky plemene, jeho typickou povahu a netrpí žádným dědičným onemocněním. K chovu nelze používat psy s vyzařujícími vadami jako je hluchota, slepota, vady chrupu, epilepsie a další. Dále chovatelé musejí zaznamenávat dědičné vady, např. DKK nebo onemocnění oční sítnice (PRA). Chovatel je povinen zajistit kvalitní fyzické a duševní podmínky pro chovná zvířata. K chovu mohou být použiti jen zdraví psi (Příloha 5).

3.3.3.4.2 Bonitační řád

3.3.3.4.2.1 Bonitační řád KPaCHP

Podle mezinárodního chovatelského řádu FCI je bonitace odbornou chovatelskou činností, která, na základě poznatků o exteriérových a povahových přednostech, nedostacích a vadách v porovnání s platným standardem FCI a na základě posouzení rodokmenové hodnoty bonitovaného jedince, slouží k určení jeho chovné upotřebitelnosti a je vodítkem pro výběr chovných párů. (Příloha 5)

Minimální věk pro bonitaci je 15 měsíců, resp. u velkého pudla 18 měsíců. Při bonitaci probíhá měření psů, kontrola chrupu, postavení hlavy, postavení a nesení těla, postoj, pigmentace, varlata u psů, povaha a kontrola čipů. U toy pudlů musí být kohoutková výška

mezi 24-28 cm a váha feny minimálně 2,5 kg. U trpasličího pudla musí být výška v rozmezí 28 až 35 cm. Střední pudl musí mít výšku v rozmezí 35 až 45 cm. Všichni tito pudlové musí mít PL vyšetření a oftalmologické vyšetření. Velký pudl musí mít kohoutkovou výšku 45 až 65 cm, dále musí mít rentgen DKK a oftalmologické vyšetření. Rentgen DLK a vyšetření PL nejsou pro velkého pudla povinné (Příloha 10).

3.3.3.4.2 Bonitační řád KCHP

Bonitace se mohou zúčastnit pouze jedinci, kteří splňují podmínky Chovatelského a Zápisního řádu FCI, ČMKU a KCHP, kteří se mohou prokázat platným průkazem původu a kteří jsou zapsáni v plemenné knize ČMKU. Minimální věk je u toy, trpasličích a středních pudlů 15 měsíců a u velkých pudlů 18 měsíců. K bonitaci jsou připuštěni jedinci toy, středního a trpasličího pudla, kteří mají vyšetření o luxaci pately a jedinci velkého pudla, kteří mají rentgen DKK. Majitelé psů, kteří předloží i oftalmologické vyšetření, jsou osvobozeni od bonitačních poplatků. Další části řádu, jako co se na bonitaci KCHP posuzuje, jaké jsou parametry pro toy, trpasličího, středního a velkého pudla jsou úplně stejné jako u KPaCHP, které byly popsány v podkapitole 3.3.3.4.2.1. (Příloha 12).

Chyby, které vedou k vyloučení jedince z chovu, jsou např. chybějící řezáky, kryptorchismus, různobarevné fleky na srsti, vlčí drápky na zadních končetinách, chybný skus, široká hlava, světlé oči, krátké uši nebo také porucha chování (Engler, 2011).

3.3.3.5 Onemocnění

3.3.3.5.1 Luxace pately

Luxace pately neboli česky je vada, při které je česka vypadlá mimo žlábek stehenní kosti. Luxace může být vnitřní nebo vnější podle toho, na kterou stranu česka vypadává. Příčiny tohoto onemocnění mohou být vrozené nebo traumatické (Niemand a Suter, 1996). Toto onemocnění je typické pro psy malých a středních plemen, u pudla postihuje všechny varianty krom velkého (Svoboda a kol., 2001).

Tato poloha česky způsobuje bolesti, poškození chrupavky a může dojít až ke vzniku artrózy. Příznakem tohoto onemocnění je většinou kulhání, otok kolene, nadlehčování končetiny, vytáčení kolene a další (Niemand a Suter, 1996).

Pro hodnocení stupně luxace se používá čtyř stupňové hodnocení. V prvním stupni luxace nezpůsobuje žádné klinické příznaky, ve druhém je česka většinou ve žlábků, ve třetím je patela trvale mimo žlábek, ale lze ji vrátit zpět, při čtvrtém je patela mimo žlábek a již se nedá vrátit. Stupeň luxace můžeme zjistit rentgenovým vyšetřením (Gravenhof et al., 2016).

Ale také ji lze zjistit palpačními metodami (Svoboda a kol., 2001). Při stupni dva až čtyři se léčí chirurgickým zákrokem (Gravenhof et al., 2016).

3.3.3.5.2 Progresivní retinální atrofie

Progresivní retinální atrofie (PRA) je genetické onemocnění, které je zapříčiněno postupnou degenerací buněk oční sítnice. Jedinec postižený tímto onemocněním přestává vidět za šera, až úplně ztrácí zrak. Toto onemocnění se dělí na periferní a centrální atrofii. Při periferní PRA začíná degenerace na periférii sítnice a časem se rozšiřuje do středu. Naopak při centrální PRA začíná degenerace ve středu sítnice a rozšiřuje se dále na periférii (Dostál, 1995).

Převážně toto onemocnění postihuje nejprve tyčinky a v pozdějším stádiu čípky. Nemoc se projevuje sníženou orientací, roztaženými zornicemi, díky čemuž se psům lesknou oči, nebo také zákalem čočky (Niemand a Suter, 1996).

Toto onemocnění se většinou projevuje až ve vyšším věku psa. Ale dá se zjistit již v mládí pomocí genetického vyšetření. U pudlů je toto vyšetření prováděno v 10-ti měsících (Dostál, 1995).

3.4 Vyřazující onemocnění

Každé psí plemeno má své podmínky uchovnění. Mezi tyto podmínky také patří absence onemocnění, která daného jedince vyřazují z chovu. Nejrozšířenější onemocnění u velkých plemen je dysplazie kyčelního kloubu a dysplazie loketního kloubu. U všech plemen je touto vyřazující podmínkou kryptorchismus a onemocnění chrupu, jako je podkus, předkus a další (Gough and Thomas, 2004).

3.4.1 Dysplazie

Dysplazie kyčelního a loketního kloubu patří mezi dědičná a vývojová onemocnění kloubů. Nejčastěji touto nemocí trpí psi velkých plemen (Svoboda a kol., 2001).

3.4.1.1 Dysplazie kyčelního kloubu

Dysplazie kyčelního kloubu se objevuje u většiny savců. Jedná se o vývojové onemocnění s polygenní dědičností. U psů byla poprvé popsána před více než 60-ti lety a také u nich působí největší problémy ze všech savců. Nejvíce se vyskytuje u psů velkých plemen, ale také se může objevit u všech dalších. Výskyt je přibližně stejný jak u psů, tak u fen. DKK je v této době velice rozšířeným onemocněním, proto se jí snaží chovatelé a veterinární lékaři kontrolovat a snížit její výskyt. Složitá genetika DKK ztěžuje vymýcení tohoto onemocnění (Svoboda a kol., 2001).

Kyčelní kloub je kloub kulovitý. Tvoří jej hlavice a jamka. Za normálních okolností zapadá hlavice do jamky pevně, ale při dysplazii je hlavice v jamce volná. Při narození štěněte je kyčelní kloub zcela normální. Nejkritičtější jsou první dva měsíce po narození, kdy štěně začíná růst. Kostní tkáň zcela nenahradila chrupavčitou, svaly a jejich inervace se stále dotvářejí. Tato vada postihuje většinou štěňata, která rostou příliš rychle. Na stále měkký kloub působí zátěžová síla, která může překročit jeho elasticitu, což narušuje růst chrupavky (Alexander, 1992). Na vzniku dysplazie se podílí několik faktorů a to například zrychlený růst, výživa, velikost plemene a další. Tuto změnu můžeme pozorovat na rentgenovém snímku (Svoboda a kol., 2001). Lze ji také zjistit palpačními metodami (Todhunter et al., 2003). Rentgenové vyšetření se u většiny velkých plemen provádí po ukončení dvanáctého měsíce věku. Následně se dysplazie hodnotí podle škály 0 až 4 (viz. Tabulka 2) (Svoboda a kol., 2001).

Tabulka 2 Základní kritéria hodnocení dysplazie kyčelního kloubu u psa

Stupeň DKK	Stupeň DKK (slovy)	Označení podle schématu FCI	RTG příznaky DKK	Úhel podle Norberga-Olssona
0	Negativní	A	Anatomická pravidelnost, žádné příznaky dysplazie	105° a více
1	Přechodný	B	Mírná anatomická nepravidelnost, kloubní plochy hlavice femuru a acetabula jsou mírně inkongruentní, střed hlavice leží mediálně od DOA (dorzální okraj acetabula).	105° a více
2	Lehký	C	Patrná anatomická nepravidelnost, kloubní plochy hlavice femuru a acetabula jsou inkongruentní, kranioatelární okraj acetabula je mírně oploštěný, mírná artróza, střed hlavice se zhruba kryje s DOA.	105° - 100°
3	Střední	D	Zřetelná anatomická nepravidelnost, zřejmá inkongruence kloubních ploch hlavice femuru a acetabula, artróza, střed hlavice leží laterálně od DOA.	100° - 90°
4	Těžký	E	Výrazná anatomická nepravidelnost, výrazná subluxace až luxace hlavice femuru z acetabula, těžká artróza, deformity krčku, hlavice i acetabula.	Méně než 90°

Zdroj: [Svoboda a kol., 2001]

Léčba je velice rozdílná. Pokud se jedná o nižší stupeň dysplazie, zvolíme léčbu konzervativní. Ta se skládá z úbytku hmotnosti, omezení fyzické aktivity a fyzioterapie. Dále můžeme zvolit léčbu medikamenty a to buď nesteroidními protizánětlivými léky, nebo kortikosteroidy. V poslední řadě můžeme přistoupit k chirurgickému zákroku (Todhunter et al., 2003).

3.4.1.2 Dysplazie loketního kloubu

Dysplazie loketního kloubu je onemocnění vyskytující se u psů středních a velkých plemen a vyznačující se inkongruitou tedy špatnou stavbou kloubních ploch. Jedná se o vadu s polygenní dědičností. Proto bychom jedince postiženého měli ihned po diagnostikování této vady vyřadit z chovu (Svoboda a kol., 2001).

Toto kloubní onemocnění může být způsobeno izolovaným háčkovitým výběžkem kosti loketní, mediálním korunkovým výběžkem kosti loketní, osteochondrózou kloubní chrupavky kosti pažní nebo kombinací těchto poruch (Trostel et al., 2003).

Diagnostika je založena na klinických příznacích a na následném rentgenovém vyšetření. Jedinci s touto vadou se poznají podle častého kulhání a bolestivosti při jakékoliv námaze. Dysplazie loketního kloubu se hodnotí podobně jako kyčelního kloubu, ale nabývá pouze hodnot 0 – 3, přičemž 0 značí negativní dysplazii (Wooliams et al., 2011). Léčbu můžeme provést dvěma způsoby. A to konzervativní metodou, která spočívá v omezení pohybu, nezatěžování končetiny, kontrole hmotnosti a aplikaci nesteroidních protizánětlivých látek. Nebo také chirurgickým zákrokem, který se doporučuje pouze v závažných případech (Svoboda a kol., 2001).

Tabulka 3 Základní kritéria hodnocení dysplazie loketního kloubu u psa

Stupeň DLK	Stupeň DLK slovy	RTG příznaky DLK
0	Negativní	Kloubní struktury bez osteofytů a sklerotických změn
1	Lehký	Osteofyty nejsou větší než 2 mm
2	Střední	Velikost osteofytů od 2 do 5 mm
3	Těžký	Velikost osteofytů větší než 5 mm

Zdroj: [Svoboda a kol., 2001]

3.4.2 Kryptorchismus

Kryptorchismus je vývojová vada, která má zásadní vliv na reprodukci. Projevuje se u psů, ale také u dalších zvířat, nejvíce u zájmových a hospodářských, tedy u

domestikovaných zvířat (Mattos et al., 2000). Je to vada, při níž jedno, nebo obě varlata nesestoupí z břišní dutiny do šourku. U psů je sestup varlat zahájen 10 až 14 den po porodu. Za kryptorchismus se považuje nedokončení sestupu varlat do 2 měsíců věku štěněte (Svoboda a kol., 2001).

Tato vývojová vada je u psů autosomálně recesivní. Přičemž se tento gen vyskytuje u obou pohlaví. Feny i psi mohou být přenašeči, u psů se pak vada i projevuje. Výskyt kryptorchismu je vyšší u čistokrevných plemen a u imbreedních jedinců, než u kříženců. U jedinců s touto vadou bývá větší výskyt tříselné a pupeční kýly, dále se u nich zvyšuje riziko nádorového onemocnění díky sklonům zadržovaných varlat k neoplastickým změnám (Memon and Tibary, 2001). Za tuto poruchu také může být zodpovědná endokrinní regulace hormonů, nebo snížená stimulace Leydigových buněk luteinizačním hormonem nebo folikuly stimulačním hormonem (Romagnoli, 1991).

Kryptorchismus může být jednostranný nebo oboustranný, kdy nesestoupí pouze jedno varle, resp. obě. Dále může být podle lokalizace inguinální, tedy v tříselném kanálu, nebo abdominální, v dutině břišní. Dalším velice zvláštním uložením varlat je, když varlata sestoupí, ale uloží se v podkoží šourku, tzv. ektopie varlat (Svoboda a kol., 2001).

Jednostranný kryptorchid může produkovat spermie, zatímco oboustranný jedinec je sterilní. Varlata, která nejsou uložena v šourku, mají teplotu o 4 až 5 °C vyšší než je potřebná teplota pro správnou tvorbu spermií. Jednostranný kryptorchid má jedno varle uložené v šourku, ale je více přitažené k tělu, díky tomu produkují spermie s nižší kvalitou, avšak tito jedinci jsou v mnoha případech schopni oplodnit samici v estru a tím přenášet tuto vadu dále na potomstvo. Dále kryptorchismus nemá vliv na tvorbu testosteronu a díky němu se mohou jedinci sexuálně vzrušit (Memon and Tibary, 2001).

Klinická diagnóza je velmi snadná. Provádí se pohmatem, kterým se zjistí nepřítomnost varlete nebo varlat. Může se zkusit prohmatat podbřišku pohybem od třísel směrem k šourku a varlata se může podařit nahmatat. Pokud ani tato metoda nepomůže, další metody lokalizace se provádí většinou v 10 týdnech sonograficky, hormonálním vyhodnocením z krevního obrazu, magnetickou rezonancí, tomografií, laparoskopií a dalšími. V mnoha případech alespoň jedna z metod pomůže určit lokalizaci, ale jsou známy případy, kdy se nepodařilo varlata lokalizovat (Mattos et al., 2000).

Léčba kryptorchismu je velice diskutabilní, kvůli genetické povaze této vady. Chirurgický zákrok se ve většině případů neupřednostňuje. Nejvíce používaná je hormonální léčba. Tato léčba představuje aplikaci testosteronu, choriového gonadotropinu nebo

gonadotropiny uvolňujícího hormonu. Léčba je nejúspěšnější u štěnat do stáří 4 měsíců, která mají pohyblivé varle uložené v oblasti tříselného kanálu (Svoboda a kol., 2001).

3.4.3 Vady chrupu a čelistí

3.4.3.1 Vady chrupu

3.4.3.1.1 Polyodoncie

Polyodoncií nazýváme stav, kdy se v oblouku čelistí nachází více zubů, než by u psa mělo být. Podle toho, zda je nadbytečný zub trvalý nebo dočasný, se dělí polyodoncie na pravou nebo nepravou (Kouiper et al., 1982).

Pravá polyodoncie je stav, kdy ze zubního základu vyrůstají dva zuby místo jednoho. Nejčastěji se tato vada projevuje u řezáků a třenových zubů. Naopak nepravá polyodoncie je stav, kdy trvalý zub vyrůstá podél mléčného zubu. Pak může trvalý zub růst v jiném postavení a směru, než má růst a to zejména v případě, kdy stav obou zubů trvá delší dobu. Tato vada se nejčastěji projevuje u špičáků a postihuje malá plemena psů, ale je pouze dočasná (Svoboda a kol., 2001).

3.4.3.1.2 Oligodoncie

Oligodoncie neboli chudozubost je stav, kdy se v oblouku zubní čelisti nachází méně zubů, než by u psa mělo být. Stejně jako polyodoncie se také oligodoncie dělí na pravou a nepravou a to podle toho, zda je zub založen v zubním základu a ještě se neprořezal, nebo chybí úplně (Svoboda a kol., 2001).

Oligodoncie pravá je stav, kdy zub v dentici chybí úplně a není ani založen. Nejčastěji se tato vada vyskytuje u třenových mléčných zubů, méně často u zubů trvalých. Nejvíce postižená jsou plemena, která mají krátkou lebku (Knyazev et al., 2003).

Nepravá oligodoncie je stav, kdy je zub založen v zubním základu, ale není prořezán. Abychom zjistili, zda je zub založen, musí pes podstoupit rentgenové vyšetření. Tato vada může být způsobena geneticky nebo může být následkem úrazu (Knyazev et al., 2003).

3.4.3.1.3 Klešťový skus

Klešťový skus je dán postavením řezáků, při kterém se protínají podélné osy korunek a jejich řezací hrany na sebe nasedají. Tento skus vede k předčasnému obroušení a poškození řezáků. Tyto zuby jsou tlačeny a mohou zasahovat až do okolní tkáně a poškozovat ji (Svoboda a kol., 2001).

3.4.3.2 Vady čelistí

3.4.3.2.1 Předkus

Předkus je vada skusu, při které se horní řezáky nacházejí za dolními. Nejčastěji se tato vada vyskytuje u psů s krátkou lebkou. U některých plemen je malý předkus stále přijatelný při uchovnění. Ale tato vada může způsobovat poškození měkkých tkání spodní čelisti. Bohužel se tato vada nedá nijak léčit, pouze chirurgickým zákrokem a to zkrácením dolní čelisti (Slabá, 2010).

3.4.3.2.2 Podkus

Podkus je vada skusu, při které se spodní řezáky nacházejí ve větší vzdálenosti za horními. Postupem času spodní řezáky zasahují až do patra, které poškozují. V průběhu života jedince s touto vadou dochází k poklesu horní čelisti, která nemá oporu v dolní čelisti. A tím se značně může měnit i samotný tvar lebky. Tato vada se vyskytuje u všech plemen bez rozdílů a nepostihuje žádná plemena více či méně. Jako u předkusu se nedá léčit, pouze chirurgicky upravit (Svoboda a kol., 2001).

3.4.4 Narkolepsie

Narkolepsie je neurologická porucha spánku, která ovlivňuje jak lidi, tak zvířata. Je charakterizována denní spavostí, náhlými přechody z bdělosti do REM fáze spánku. REM fáze je charakterizována rychlými pohyby očí a zvýšenou činností mozku, velice se podobá fázi probouzení. Při této poruše není mozek schopen správně regulovat cyklus spánku a bdění (Svoboda a kol., 2001).

Psí narkolepsie je způsobena narušením hypocretinu (Lin et al., 1999). Hypocretin, neboli oxein, je neuroexcitační mediátor, jehož hlavními funkcemi jsou regulace příjmu potravy, udržení homeostázy a regulace spánku a bdění (Nevšimalová, 2002).

Zvíře postižené touto chorobou upadá několikrát za den do náhlého spánku při chronické narkolepsii. Pokud je narkolepsie jen lehká, tak zvíře trpí velkou ospalostí, často upadá do chvilkového mikrosněného spánku a velice zřídka upadá do náhlého REM spánku. Pro vznik akutního REM spánku je potřebná nějaká stimulace, jako je např. jídlo (Lin et al., 1999).

Narkolepsie se nejčastěji vyskytuje u plemen psů jako je dobrman, labradorský retrievr, toy pudl, jezevčík, bígl a bernardýn (Svoboda a kol., 2001).

4 Závěr

V bakalářské práci, jejímž hlavním cílem bylo shrnout pro majitele a chovatele plemen černý ruský teriér, pudl a německý boxer podmínky uchovnění psů a všechny náležitosti okolo jejich chovu, bylo u každého plemene zvlášť pojednáno i o historii plemene, jeho zařazení dle FCI, vzhledu, povaze a temperamentu dle plemenných standardů a nejčastějších dědičných onemocněních. To vše by mělo napomoci při rozvaze o výběru psa a současným majitelům objasnit všechny nutnosti potřebné k chovu.

U každého plemene byl zmíněn název chovatelského klubu nebo klubů, které v současnosti v České republice existují a vypsány jejich stanovy a podmínky pro svod, bonitaci, výstavy, zkoušky, zdravotní vyšetření atd., která jsou nutná, pokud chce majitel svého psa uchovnit. A poslední kapitola práce pojednala i o onemocněních, která automaticky psa bez rozdílu plemene vyřazují z chovu (např. dysplazie kyčelního nebo loketního kloubu, kryptorchismus, vady chrupu a čelistí).

Bez rozdílu plemene se pak každému majiteli psa hodí informace ohledně vhodného výběru štěněte, jeho výchovy a výcviku, včetně pravidelných prohlídek u veterinárního lékaře a možností vakcinace. Zde se zmínila všechna onemocnění, proti kterým existují u psů vakcíny, v jaké jsou kombinaci a jak často se musí očkovat.

Pro plemeno černý ruský teriér existují v ČR dva kluby a to je Klub chovatelů a přátel černého ruského teriéra a Klub přátel černého ruského teriéra. Od obou klubů jsou dány podobné podmínky pro uchovnění. Mezi povinná zdravotní vyšetření se u nich řadí posouzení na stupeň dysplazie kyčelních kloubů (DKK), mezi ta nepovinná patří posouzení stupně dysplazie loketních kloubů (DLK) a vyšetření na hyperurikosurii. Pes musí splnit věkovou hranici 18 měsíců a fena 15 měsíců a absolvovat bonitaci, kde je posouzen jejich plemenný standard. Žádné zkoušky poslušnosti, výcviku nebo obrany k uchovnění vyžadovány nejsou.

Naopak pro boxery jsou podmínky uchovnění velice náročné, zejména co se týče výkonnostních zkoušek. Existuje pouze jediný chovatelský klub a to je Boxerklub ČR. V jeho stanovách je nejnižší věková hranice pro uchovnění pro psy i feny 18 měsíců, dále povinnost splnění výstavy, rozsáhlých výkonnostních zkoušek a bonitace. Ze zdravotních testů musí mít vyšetření na spondylózu páteře. Boxer je plemeno predisponované k vyššímu výskytu některých onemocnění (např. aortální stenóza, epilepsie, kožní neoplazie), na ně ale žádná povinná vyšetření předepsaná nejsou.

Pro pudly v ČR existují tři kluby – Klub chovatelů pudlů, Klub přátel a chovatelů pudlů a Pudl klub. Z těchto tří má nejsrozumitelnější a nejdostupnější podmínky pro uchovnění

druhý zmiňovaný. Stanovy obou dalších jsou málo obsáhlé a členům i nečlenům velice těžko dostupné. Dle KPaCHP musejí pro uchovnění jedinci absolvovat bonitaci a vyšetření na onemocnění ke kterým jsou pudlové predisponováni a tím je oftalmologické vyšetření na progresivní retinální atrofii (PRA), vyšetření číšky na luxaci pately a rentgenové vyšetření na dysplazii kyčelního kloubu u velkých pudlů.

5 Seznam literatury

- Alexander, J. W. 1992. The pathogenesis of canine hip dysplasia. *Veterinary Clinics of North America Small Animal Practice*. 22(3). 503-511.
- Anderson, D. B. 2014. *The Creation of the Black Russian Terrier*. CreateSpace. 138 s. ISBN: 9781500932190.
- Beauchamp, R. 2000. *Boxers for dummies*. Wiley. p. 272. ISBN: 9780764552854.
- Boneham, S. W. 2005. *The boxer*. THF publications. p. 192. ISBN: 9780793836307.
- Bronden, L. B., Eriksen, T., Kristensen, A. T. 2010. Mast cell tumours and other skin neoplasia in danish dogs. *Acta veterinaria scandinavica*. 52 (6). 1-6.
- Cavanaugh, E. W. 2002. *Německý boxer*. Fortuna Libri . Praha. 176 s. ISBN: 8086144429.
- Day, M. J., Horzinek, M. C., Schultz, R. D. 2007. Guidelines for the vaccination of dogs and cats. *Journal of small animal practice*. 48. 528-541.
- Day, M. J., Horzinek, M. C., Schultz, R. D., Squires, R. A. 2016. Guidelines for the vaccination of dogs and cats. *Journal of small animal practice*. 57. e1-e45.
- Dostál, J. 1995. *Chov psů – genetik v kynologické praxi*. Dona. České Budějovice. 206 s. ISBN: 808546358X.
- Engler, R. 2011. *Velká kniha o pudlech*. Garda Publishing a.s. Praha. 157 s. ISBN: 9788024793458.
- Fogle, B. 1996. *Výchova a výcvik psa*. Ottovo nakladatelství s.r.o. Praha. 121 s. ISBN: 8085363879.
- Gravenhof, E. M., Hazewinkel, H. A. W., Heuven, H. C. M. 2016. Breeding implications resulting from classification of patellae luxation in dogs. *Journal of animal breeding and genetics*. 133 (4). 316-322.
- Gough, A., Thomas, A. 2004. *Breed predisposition to disease in dogs and cats*. 2nd ed. Wiley-Blackwell. Oxford. p. 352. ISBN: 9781405180788.

- Hasegawa, S. 2016. Diagnostic techniques to detect the epileptogenic zone: Pathophysiological and presurgical analysis of epilepsy in dogs and cats. *The veterinary journal*. 215. 64-75.
- Hoppendale, G., Moore, A. 2016. *Black Russian Terrier*. IMB Publishing. Dublin. 188 s. ISBN: 9781911142409.
- Jestřábová, V. 2004. *Štěňata. Dona*. České Budějovice. 136 s. ISBN: 8073220474.
- Kander, M., Paslawska, U., Staszczuk, M., Cepiel, A., Paslawski, R., Mazur, G., Nowak-Noszczyk, A. 2015. Retrospective analysis of co-occurrence of congenital aortic stenosis and pulmonary artery stenosis in dogs. *Polish Journal of Veterinary Sciences*. 18 (4). 841-845.
- Karmi, N., Brown, E. A., Hughes, S. S., McLaughlin, B., Mellersh, C. S., Biourge, V., Bannasch, D. 2010. Estimated frequency of the canine hyperuricosuria mutation in different dog breeds. *Journal of Veterinary Internal Medicine*. 24 (6). 1337-1342.
- Knyazev, S. P., Kulikova, A. V., Axenovich, T. I., Aulchenko, Y. S. Oligodontia and its inheritance in Kerry blue terrier. 2003. *Russian journal of genetics*. 39 (6). 805-812.
- Kraupa-Tuskany, H. F. 1999. *Boxer: porozumnění a správná péče*. Jan Vašut. Praha. 72 s. ISBN: 8072361058.
- Kuiper, J. D., Vandergaag, I., Mouwen, J. M. V. M. 1982. Polyodontia and abnormal forms of teeth in dogs. *Tijdschrift voor diergeneeskunde*. 107 (12). 451-457.
- Langeland, M., Lingaas, F. 1995. Spondylosis deformans in the boxer: estimates of heritability. *Journal of small animal practice*. 36 (4). 166-169.
- Lin, L., Faraco, J., Li, R., Kadotani, H., Rogers, W., Lin, X., Qiu, X., Jong, P. J., Nishino, S., Mignot, E. 1999. The sleep disorder canine narcolepsy is caused by a mutation in the hypocretin. *Cell*. 98 (3). 365-376.
- Mattos, M. R. F., Simoes-Mattos, L., Farhayldes, S. 2000. Cryptorchidism in dog. *Scientia Animal*. 10 (1). 61-70.

- Morgan, J. P. 1967. Spondylosis deformans in the dog: A morphologic study with some clinical and experimental observations. *Acta Orthopaedica Scandinavica*. 38 (96). 1-88.
- Nevšimalová, S. 2002. Deficit hypcretinu (oxerinu) a poruchy spánku u neurologických onemocnění. *Neurologie pro praxi*. 3. 128-130.
- Niemand, H. G., Suter, P. F. 1996. *Klinická praxe u psů*. H&H. Bratislava. 786 s. ISBN: 8088700264.
- Noszczyk-Nowak, A. 2012. Heart rate turbulence in mild to moderate aortic stenosis in boxers. *Polish Journal of Veterinary Sciences*. 15 (3). 477-481.
- Ovesná, J. 1996. *Pudl. Dona*. České Budějovice. 101 s. ISBN: 8085463628.
- Romagnoli, S. E. 1991. Canine cryptorchidism. *Veterinary Clinics of North America Small Animal Practice*. 21 (3). 533-544.
- Sílová, J. 2007. Hlavní rozdíly mezi severoamerickými, anglickými a evropskými boxery. *Zpravodej boxerklubu*. 23 (1). 20-25.
- Slabá, K. 2004. Veterinář a vady skusu. *Psí sporty*. 5. 97-95.
- Spitzer, K. 2006. *The Everything boxer book*. Everything book. p. 304. ISBN: 97781440523656.
- Svoboda, M., Senior, D. F., Doubek, J., Klimeš, J. a kol. 2001. *Nemoci psa a kočky, II. díl*. Noviko a.s. Brno. 1022 s. ISBN: 8090259537.
- Todhunter, R. J., Bliss, S. P., Casellar, G., Wu, R., Lust, G., Burton-Wurster, N. I., Williams, A.J., Gilbert, R. O., Acland, G. M. 2003. Genetic structure of susceptibility traits for hip dysplasia and microsatellite informativeness of an outcrossed canine pedigree. *Journal of Heridity*. 94 (1). 39-48.
- Trostel, C. T., McLaughlin, R. M., Pool, P. R. 2003. Canine elbow dysplasia: Incidence, diagnosis, treatment and prognosis. *Compendium on continuing education for the practicing veterinarian*. 25 (10). 763-773.

ÚSKVBL. 2014. Registrované veterinární léčivé přípravky. Prion s.r.o. Hradec Králové. 1200s. ISBN: 9788087157091.

Wessmann, A., Volk, H. A., Packer, R. M. A., Ortega, M., Anderson, T. J. 2016 Quality of life aspect in idiopathic epilepsy in dogs. *Journal of veterinary internal medicine*. 28 (2). 179-229.

Wooliams, J. A., Lewis, T. W., Blott, S. C. 2011. Canine hip and elbow dysplasia in UK Labrador retrievers. *The Veterinary Journal*. 189 (2). 169-176.

Seznam internetových zdrojů

Bannasch, D., Safra, N., Young, A., Karmi, N., Schaible, R. S., Ling, G. V. Mutation in the SLC2A9 Gene cause hyperuricosuria and hyperuricemia in the dog. *PLoS Genet*. [online]. Listopad 2008. 4 (11). [cit. 10.1.2017].

Dostupné z: <<http://dx.doi.org/10.1371/journal.pgen.1000246>>.

Memon, M., Tibary, A. Canine and feline cryptorchidism. *International Veterinary Information*. [online]. Červenec 2001. 44 (2). [cit. 5.1.2017].

Dostupné z: <<https://www.scribd.com/document/42553471/IVIS>>.

Slavíková, M. Onkologická onemocnění psů. *Ecanis*. [online]. Květen 2016. 1 (5). [cit. 20.3.2017].

Dostupné z: <<http://www.ecanis.cz/archiv-ecanis>>.

6 Přílohy - Seznam literatury bonitačních a chovatelských řádů a standardů

1. Dělení plemen dle skupin. Výstavní řád FCI. [online] Srpen 2007. [cit. 14.11.2016]. Dostupné z <<http://www.cmku.cz/data/dokumenty/22-vystavni-rad-fci.pdf>>.
2. Russian black terrier. Standard n. 327. Federation cynologique internationale. [online] Leden 2011. [cit. 2.9.2016]. Dostupné z <<http://www.fci.be/en/nomenclature/RUSSIAN-BLACK-TERRIER-327.html>>.
3. Podmínky uchovnění. KCHPRČT. [online] 2009. [cit. 4.10.2016]. Dostupné z <http://www.klubct.euweb.cz/docum/chov/Podminky_uchovneni.pdf>.
4. Podmínky uchovnění. KPČRT. [online] 2011. [cit. 4.10.2016]. Dostupné z <<http://ruskyterier-kladno.webyan.cz/bonitacni-rad.html>>.
5. Mezinárodní chovatelský řád FCI. [online] Srpen 2007. [cit. 4.10.2016]. Dostupné z <<http://www.cmku.cz/cz/rady-a-predpisy-cmku-152>>.
6. Bonitační řád. KCHPRČT. [online] 2009. [cit. 6.10.2016]. Dostupné z <http://www.klubct.euweb.cz/rad_bonitace.php>.
7. Boxer. Standard n. 144. Federation cynologique internationale. [online] Červenec 2008. [cit. 3.9.2016]. Dostupné z <<http://www.fci.be/en/nomenclature/BOXER-144.html>>.
8. Podmínky chovu plemene německý boxer. Boxerklub. [online] Květen 2015. [cit. 6.10.2016]. Dostupné z <http://www.boxerklub.cz/czech/podminky_chovu.htm>.
9. Poodle. Standart n. 172. Federation cynologique internationale. [online] Leden 2015. [cit. 10.9.2016]. Dostupné z <<http://www.fci.be/en/nomenclature/POODLE-172.html>>.
10. Bonitační řád. KPaCHP. [online] Srpen 2007. [cit. 20.10.2016]. Dostupné z <<http://www.kpachp-o-s.cz/bonita-ni--ad.html>>.
11. Chovatelský řád. KPaCHP. [online] Srpen 2007. [cit. 20.10.2016]. Dostupné z <<http://www.kpachp-o-s.cz/chovatelsky--ad.html>>.
12. Bonitační řád. KCHP. [online] Říjen 2012. [cit. 20.10.2016]. Dostupné z <http://www.kchp.cz/wp-content/uploads/2012/10/Bonitační-řád-KCHP_6.10.2012.pdf>.